

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Teologická fakulta

Bakalářská práce

Vybraná literární tvorba pro děti autora A. Goldflama a její využití
ve volnočasové výchově ke čtenářství

Autor práce: Kateřina Stejskalová

Vedoucí práce: doc. PhDr. Helena Zbudilová, Ph.D.

Studijní program: Pedagogika volného času (KS)

2024

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem autorkou této kvalifikační práce a že jsem ji vypracovala pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu použitých zdrojů.

V Českých Budějovicích dne 27. 3. 2024

.....
Kateřina Stejskalová

Poděkování

Děkuji doc. PhDr. Heleně Zbudilové, Ph.D. za trpělivost, laskavé a odborné vedení práce, věcné připomínky, dobré rady a vstřícnost při konzultacích a vypracování bakalářské práce. Také děkuji své rodině a svým blízkým za podporu při studiu.

Bakalářskou práci věnuji svým rodičům Mileně a Josefovi Maliňákovým.

Obsah

Úvod.....	6
I. Teoretická část.....	7
1. Arnošt Goldflam.....	7
I.1 Životopis.....	7
I.2 Arnošt Goldflam jako pedagog a režisér.....	8
I.3 Arnošt Goldflam jako herec.....	8
I.4 Arnošt Goldflam jako čtenář a spisovatel.....	9
I.4.1 Literární tvorba pro dospělé.....	9
I.4.2 Literární tvorba pro děti.....	9
2. Literární tvorba pro děti a mládež.....	11
3. Základní představení knižních titulů.....	13
3.1 Leporela.....	13
3.2 Pohádky.....	14
3.3 Horory.....	21
3.4 Divadelní hra.....	25
4. Získaná ocenění literární a dramatické tvorby.....	26
5. Vývojová specifika cílové kategorie děti mladšího školního věku.....	27
6. Vybrané výukové metody pro práci s textem.....	29
6.1 Čtení s předvídáním.....	29
6.2 Komunikační metody.....	29
6.3 Brainstormingová metoda: Klasický brainstorming.....	29
6.4 Metoda dramatizace.....	30
6.5 Didaktická hra.....	30
6.6 Myšlenková mapa.....	30

II. Praktická část	31
7. Realizační týden s knihou od autora Arnošta Goldflama	31
7.1 Charakteristika zařízení.....	31
7.2 Kniha Tatínek není k zahzení.....	31
7.3 Realizace metodických a pracovních listů.....	32
7.3.1 Metodický a pracovní list č. I.....	32
7.3.2 Metodický a pracovní list č. II.....	35
7.3.3 Metodický a pracovní list č. III.....	37
7.3.4 Metodický a pracovní list č. IV.....	40
7.3.5 Metodický a pracovní list č. V.....	42
Závěr	44
Seznam použitých zdrojů	46
Seznam příloh	49
Přílohy	50
Abstrakt	77
Abstract	78

Úvod

V dnešní moderní době plné počítačové technologie se může zdát, že knihy již nejsou zapotřebí a nemají své opodstatnění. V digitálním světě je vše rychlé, ale čtení knih vyžaduje čas a soustředění a na rozdíl od digitálních prostředků nepotřebují elektrický proud ani nabíječku. Knihy jsou osobité svou moudrostí, vůní, schopností rozvíjet fantazii a kreativitu, myšlení a řeč. Kromě toho nás učí číst a rozvíjet různé kompetence a čtenářské strategie.

Knihy jsou nedílnou součástí výchovy a vzdělávání nejen v předškolních zařízeních a ve školách, ale i v rodinách, knihovnách a v zařízeních pro trávení volného času.

Tato práce se věnuje současnému spisovateli Arnoštu Goldflamovi, který píše pro děti (od 6 let) a mládež (od 12 let). Tento autor dokáže zaujmout svým osobitým humorem s přídávkem brněnského hantecu. Proto jsem si tohoto autora vybrala.

Cílem práce s názvem *Vybraná literární tvorba pro děti autora A. Goldflama a její využití ve volnočasové výchově ke čtenářství* je nejen představení tvorby pro děti současného herce, dramatika, režiséra, pedagoga a spisovatele Arnošta Goldflama, ale i nácvik práce s vybranými díly (počínaje knihou *Tatínek není k zahození*, která byla vydaná v roce 2004, až po nejnovější dílo *Strašidelná Šumava* vydané v roce 2023), vytvoření metodických a pracovních listů vycházejících z textů tohoto autora a jejich realizace v rámci volnočasové výchově ke čtenářství.

Práce se skládá ze dvou částí: teoretické a praktické. Teoretická část zahrnuje stručný životopis autora, literární tvorbu pro děti a mládež, základní představení děl (rozdělené podle žánrové kategorie, věku, roku vydání a nakladatelství), získaná ocenění literární a dramatické tvorby, vývojová specifika cílové kategorie dětí a vybrané výukové metody, které budou použity pro práci s textem (např. čtení s předvídáním, dramatizace, didaktické hry a metoda komunikačního kruhu).

V praktické části bude podrobně představen „Týdenní projekt s knihou *Tatínek není k zahození*.“ V první kapitole je uvedena charakteristika zařízení, ve kterém je projekt realizován. Jedná se o školní družinu na Základní škole v obci Lodhěřov. Další kapitola blíže představí přípravu čtenářských lekcí, jejich realizaci a reflexi.

Nedílnou součástí práce je sada metodických a pracovních listů a přílohy. Ty obsahují prázdné pracovní listy s úkoly a ukázky vypracovaných pracovních listů.

I. TEORETICKÁ ČÁST

Teoretická část této bakalářské práce je rozdělena na šest kapitol. První kapitola se věnuje osobnosti Arnošta Goldflama a jeho literární tvorbě pro děti i dospělé čtenáře. Druhá kapitola představuje literární tituly pro děti a mládež od Arnošta Goldflama. Třetí kapitola zpracovává konkrétní literární tvorbu Arnošta Goldflama pro děti a mládež. Ve čtvrté kapitole jsou představena literární ocenění, která Arnošt Goldflam získal.

Vzhledem k cílové skupině praktické části byla do této práce jako další kapitola zařazena vývojová specifika cílové kategorie děti mladšího školního věku. Tato kapitola se věnuje vývojovým aspektům cílové kategorie, pro kterou je tvořena praktická část.

Poslední kapitolu teoretické části tvoří vybrané výukové metody pro práci s textem, které byly vybírány v souladu s navazující praktickou částí.

1 Arnošt Goldflam

1.1 Životopis

Arnošt Goldflam se narodil 22.9.1946 v Brně v židovské rodině.¹ Jeho otec ing. Otto Goldflam se narodil ve Vídni a pocházel z devíti dětí – jeden bratr, všechny čtyři sestry i jejich matka zahynuli za druhé světové války. Ostatní čtyři bratři byli odvezeni „Nisko“ transportem do koncentračního tábora do Ruska. Následně je všechny povolali do československé legie pod velením generála Svobody. V Rusku ve Lvově se otec seznámil s maminkou Soňou, která za ním po válce přijela i se svou maminkou a sestrou. Za války se všechny tři schovávaly u rodiny Poláků ve výklenku za skříní.²

V dětství se Arnošt Goldflam chtěl stát krejčím, armádním generálem nebo lékařem, ale nakonec se rozhodl, že se stane malířem a grafikem, ani tím se ale nestal. Vystudoval Janáčkovu akademii a stal se režisérem.³ Později se také stal hercem, dramatikem, scénáristou, pedagogem JAMU i DAMU, uplatňuje se v rozhlase i v televizi jako moderátor a scénárista.⁴ Je ženatý a spolu se svou manželkou ilustrátorkou Petrou

¹ JANOUŠEK, Pavel, ed. *Slovník českých spisovatelů od roku 1945*. Praha: Brána, 1995. ISBN 80-85946-16-5, s. 196.

² GOLDFLAM, Arnošt. *Několik historek ze života AG: rozhovor s Petrem Štědrněm a Jiřím Trávníčkem*. Brno: Host, 2006. ISBN 80-7294-183-6, s. 13-14.

³ GOLDFLAM, Arnošt. *Tatínek není k zahoezení: [pohádky pro malé i velké]*. Ilustroval Petra ŠTĚTINOVÁ-GOLDFLAMOVÁ. Praha: Andrej Šťastný, 2004. ISBN 80-86739-15-5, s. 83.

⁴ TOMEŠ, Josef. *Český biografický slovník XX. století*. Praha: Paseka, 1999. ISBN 80-7185-245-7., s. 368.

Goldflamovou Štětínovou žijí v Praze a Brně a vychovávají děti Ottu-Antonína a Mimi Irenu. Z prvního manželství má ještě starší dceru Sylvu.⁵

1.2 Arnošt Goldflam jako pedagog a režisér

Ve čtyřicetiletých letech začal Goldflam přemýšlet o změně svého života. Jako divák rád chodil do divadla, protože ho přitahovalo. Přihlásil se na JAMU, kde studoval činoherní režii.⁶ Již během studií začal působit v Divadle X. Po studiu r. 1978 nastoupil jako režisér do divadla Večerní Brno. Zde působil do března roku 1978, kdy nastoupil do Hanáckého divadla v Prostějově.⁷ V roce 1990 začíná působit jako pedagog na JAMU (obor režie, autorská tvorba).⁸ V roce 2007 prezident Václav Klaus jmenoval Goldflama profesorem na JAMU.⁹ V roce 2020 již výuku ve škole opustil a nyní je emeritním profesorem.¹⁰ Z.Hořínek píše, že Arnošt Goldflam je „režisér a dramaturg Franze Kafky“.¹¹

1.3 Arnošt Goldflam jako herec

S herectvím začal již v Divadle X v Brně při studiu na JAMU; hrál v divadle Na Provázku a poté v Prostějově. V roce 1974 se poprvé objevil v pohádkové televizní inscenaci po boku herce Bolka Polívky a dalších známých herců.¹² Vystupoval také v pořadu „Manéž Bolka Polívky“, kde sklízел velké úspěchy. Již dlouhá léta spolupracuje jako herec s filmem (*Něžný barbar*, 1989; *Zvíře ve městě*, 1989; *Dědictví aneb...*, 1991; *Lotrando a Zubejda*, 1997).¹³ Arnošt Goldflam o sobě sám říká: „hrál jsem v mnoha filmech i televizních realizacích, uváděl též vlastní pořad s obecně kulturní tematikou *Za (Ve, Mezi...) dveřmi je A. G.*“¹⁴

⁵ GOLDFLAM, Arnošt. *Tatínek 002: [pohádky pro celou rodinu]*. Ilustroval Petra ŠTĚTÍNOVÁ-GOLDFLAMOVÁ. Praha: Nakladatelství Andrej Šťastný, 2006. ISBN 80-86739-25-2., zadní přebal knihy.

⁶ GOLDFLAM, Arnošt. *Několik historek ze života AG: rozhovor s Petrem Štědrónem a Jiřím Trávníčkem*. Brno: Host, 2006. ISBN 80-7294-183-6, s. 76.

⁷ Tamtéž s. 89-106.

⁸ Tamtéž s. 225.

⁹ Srov. Server *Lidovky.cz*. [online]. [cit.2023-09-20]. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/domov/arnost-goldflam-se-stal-profesorem.A071106_000062_ln_noviny_sko.

¹⁰ Srov. Webové stránky časopisu *Vital*. [online]. [cit.2023-09-21]. Dostupné z: <https://vitalplus.org/herec-a-reziser-arnost-goldflam-o-sobe-rika-ze-je-pozitivne-naladeny-pesimista/>

¹¹ HOŘÍNEK, Zdeněk. Kouzlo naivity. *Literární noviny*. [online]. 1998, roč. 9, č. 18 [cit. 2023-09-27]. Dostupné z: <https://archiv.ucl.cas.cz/?path=LitNIII/9.1998/18/14.png>. S. 14.

¹² GOLDFLAM, Arnošt. *Několik historek ze života AG: rozhovor s Petrem Štědrónem a Jiřím Trávníčkem*. S. 89-114.

¹³ TOMEŠ, Josef. *Český biografický slovník XX. století*. Praha: Paseka, 1999. ISBN 80-7185-245-7, s. 368.

¹⁴ Webový portál *Aktuálně.cz*. [online]. [cit.2023-10-12]. Dostupné z: <https://blog.aktualne.cz/blogy/arnost-goldflam.php?itemid=3217>

1.4 Arnošt Goldflam jako čtenář a spisovatel

Goldflam začal s čtením literatury velmi brzy a četl hlavně literaturu pro dospělé. Jako malé dítě neznal dětské pohádky ani písničky. Goldflamovi doma knihy neměli, a tak si knihy půjčoval, kde se dalo. Nejprve četl povinnou školní četbu a pak knihy, které se daly zapůjčit. Od druhé třídy četl budovatelské romány, francouzskou klasickou literaturu: Stendhala, Balzaca nebo Dickense. Četl kovbojky, detektivky, dobrodružné knihy. Děj knih při čtení ilustroval vedle na papír. Knihy bral za potřebnou životní realitu. Jeho povaha i myšlení bylo velmi různorodé, smíšené.¹⁵

Byl vášnivým čtenářem. Fiktivní svět považoval za realitu. Až po osmé třídě si začal utvářet vlastní názor na literaturu. Chtěl se stát výtvarníkem, proto začal intenzivně číst literaturu o výtvarném umění.¹⁶

V roce 1981 napsal během jednoho týdne divadelní hru *Horor*, která se hrála ve Studiu Fórum v Olomouci. Následovaly hry *Biletářka*, *Jeden den*, *Beseda s ministrem aneb Ta naše láska k divadlu* a další.¹⁷

Goldflam je autorem knih pro dospělé a také pro děti, proto bude tato tvorba blíže rozepsána.

1.4.1 Literární tvorba pro dospělé

Tvorbě pro dospělé čtenáře se autor věnuje od školních let na JAMU. V roce 1983 vyšlo monodrama *Biletářka – Jeden den*, které vydalo nakladatelství Dilia. Píše také povídky a divadelní texty pro dospělé. V HaDivadle se již 13 let uvádí hra *Doma u Hitlerů*.¹⁸ Na jeho autorském kontě je přes osmdesát divadelních her a osm knižních titulů pro dospělé. Za divadelní hru *Modrá tvář* byl oceněn v roce 1994 cenou *Alfréda Radoka*.¹⁹ Přehled jeho tvorby pro dospělé se nachází v příloze.

1.4.2 Literární tvorba pro děti

Při vymýšlení pohádkových příběhů byly Goldflamovi inspirací jeho děti. Tvorbě pro děti se věnuje od dětských let své dcery Sylvy, když jí vyprávěl vymyšlené pohádky. Tyto

¹⁵ GOLDFLAM, Arnošt. *Několik historek ze života AG: rozhovor s Petrem Štědroněm a Jiřím Trávníčkem*. S. 21, 22.

¹⁶ Tamtéž, s. 28.

¹⁷ Tamtéž, s. 119 a 228.

¹⁸ Srov. Webové stránky *Českého rozhlasu*. [online]. [cit.2023-10-21]. Dostupné z: <https://www.mujrozhlaz.cz/alex-host/arnost-goldflam-jsem-spokojen-kdyz-neprichazi-katastrofa-nejsem-typ-stastneho-cloveka>

¹⁹ Viz. Webové stránky *Ústavu pro českou literaturu AV ČR*. [online]. [cit.2023-20-11]. Dostupné z: <https://service.ucl.cas.cz/ceny/index.php?c=66>

pohádky sepsal a vydal v roce 2004 pod názvem *Tatínek není k zahzení*. Tato kniha je věnována dceři Sylvě a synovi Ottu – Antonínovi.²⁰ V roce 2005 získal za toto dílo cenu *Magnesia Litera*.²¹

Druhá kniha je věnována dceři Mimi Ireně. Obě tatínkovské knihy Goldflam napsal svým dětem, aby jim po něm něco zůstalo. Pohádky byly určeny k vyprávění, a proto v nich nalezneme užití běžně mluvené řeči. V knihách převažuje hovorová, kultivovaná češtině, v některé pohádce se nachází i brněnský „hantec“. Psaný text se přibližuje hovorovému stylu.²² Ilustraci většiny knih Arnošta Goldflama měla na starost jeho manželka a ilustrátorka Petra Goldflamová Štětínová, novelu *Brno, ty město mých snů* ilustroval jeho syn Otto – Antonín Goldflam.²³

²⁰ GOLDFLAM, Arnošt. *Tatínek není k zahzení: [pohádky pro malé i velké]*. Ilustroval Petra ŠTĚTINOVÁ-GOLDFLAMOVÁ. Praha: Andrej Šťastný, 2004. ISBN 80-86739-15-5, s.3.

²¹ Viz. Webové stránky *Magnesia litera*. [online]. [cit.2023-20-11]. Dostupné z: <https://www.magnesia-litera.cz/rocnik/2005/>

²² Srov. SNÁŠEL, Jakub. *Vybrané archetypy v autorské pohádce Arnošta Goldflama* [online]. Brno, 2011 [cit.2023-11-22]. Dostupné z: <https://theses.cz/id/lhx9lr/>. Diplomová práce. Masarykova univerzita, Filozofická fakulta. Vedoucí práce Mgr. Vlastimil Čech, Ph.D. S. 41.

²³ Srov. Webové stránky *Českého rozhlasu*. [online]. [cit.2023-10-21]. Dostupné z: <https://www.mujozhras.cz/alex-host/arnost-goldflam-jsem-spokojen-kdyz-neprichazi-katastrofa-nejsem-typ-statneho-cloveka>

2 Literární tvorba pro děti a mládež

Tvorba Arnošta Goldflama není určena pouze pro děti a mládež, ale i pro jejich rodiče. Autor s oblibou začíná slovy: „Milí čtenáři, děti i dospělí“, k tomu říká: „Takže to má vlastně širší záběr. Každý si z toho něco vybere.“²⁴

Literární tvorba pro děti a mládež zahrnuje celkem dvanáct knižních děl. Pro lepší přehled byla vytvořena tabulka, ve které je uvedeno žánrové zařazení knihy, její název, věkové určení, rok vydání a nakladatelství. Tabulka obsahuje dvanáct knižních titulů pro děti a mládež a jednu divadelní hru pro mládež.

Tabulka 1: Přehled knižních titulů autora Arnošta Goldflama

Žánrové zařazení knihy	Věkové určení	Název titulu	Rok vydání	Nakladatelství
Leporela	1-3 let	<i>Rychle vpřed: Dědečku, vyprávěj!</i>	1. Vyd. 2015	Albatros
Pohádky	Od 6 let	<i>Tatínek není k zahození</i>	1. vyd. 2004, 2. vyd. 2013	Andrej Šťastný
	Od 6 let	<i>Tatínek 002</i>	1. vyd. 2006, 2. vyd. 2013	Andrej Šťastný
	Od 6 let	<i>Sny na dobrou noc</i>	1. vyd. 2012	Andrej Šťastný
	Od 6 let	<i>O nepotřebných věcech a lidech</i>	1. vyd. 2014	Andrej Šťastný
	Od 6 let	<i>3x Agátka Kulhánková</i>	1. vyd. 2016	Andrej Šťastný
	Od 5 let	<i>3x Agátka Kulhánková</i>	1. vyd. 2016	Cesta domů
	Od 6 let	<i>Příhoda málo uvěřitelná</i>	1. vyd. 2018	Andrej Šťastný
	Od 6 let	<i>Hledání ztraceného tatínka</i> <i>Tatínek není k zahození a</i> <i>Tatínek 002: souborné vydání pohádek o tatínkovi</i>	1. vyd. 2019	Andrej Šťastný
Horory	Od 10 let	<i>Standa a dům hrůzy</i>	1. vyd. 2008	Andrej Šťastný
	Od 10 let	<i>Strašidelné Brno</i>	1. vyd. 2021	CPress
	Od 10 let	<i>Praha strašidelná</i>	1. vyd. 2022	CPress
	Od 10 let	<i>Strašidelná Šumava</i>	1. vyd. 2023	CPress
Divadelní hra	Od 12 let	<i>Pohádky pro zlobivé aneb</i> <i>Arnošt Goldflam vypráví</i> <i>pohádky, kde padají hlavy</i>	Premiéra v roce 2004	Klicperovo divadlo H.K.

²⁴ SIKORA, Roman. Je to jak z mého kusu: Rozhovor Arnoštem Goldflamem. *Literární noviny*. [online]. 2005, roč. 16, č. 24 [cit. 2023-10-27]. Dostupné z: <http://archiv.ucl.cas.cz/index.php?path=LitNIII/16.2005/24>. S. 15.

Některá díla jsou zpracována do auditivní podoby. Těmito audioknihami jsou: *Tatínek není k zahození* (vyd. 2012, Audioberg), *Tatínek 002* (vyd. 2013, Audioberg), *O nepotřebných věcech: Pohádky i pro Světlušku* (vyd. 2014, Radioservis), *Příhoda málo uvěřitelná: O neobvyklém přátelství a mluvících kresbách* (vyd. 2017, Albatros), *Standa a dům hrůzy: horor pro děti* (vyd. 2014, Radioservis).

Díla *Standa a dům hrůzy* a *Tatínek není k zahození* byla zpracována i do divadelní podoby a v obou případech se režie ujal sám autor Arnošt Goldflam.

V roce 2024 bude do kin uvedena pohádka *O nepotřebných věcech a lidech*. Jedná se o „moderní krátkometrážní loutkový film vypráví příběh dvou sirotek a jedné kouzelné kočky. Film vzniká na motivy knihy Arnošta Goldflama *O nepotřebných věcech a lidech*.“²⁵

²⁵ Webové stránky *CSFD.cz*. [online]. [cit.2023-10-21]. Dostupné z: <https://www.csfd.cz/film/713487-o-nepotrebnych-vecech-a-lidech/prehled/>

3 Základní představení knižních titulů

Arnošt Goldflam je v rámci nové české literatury jedním z nejvýznamnějších a nejzajímavějších autorů nejen divadelních her, ale i pohádek pro děti a mládež. V české literatuře má Goldflam své zcela specifické postavení hlavně výběrem témat, ale i po jazykové a stylové stránce.²⁶

Přispívá do novin a časopisů a je autorem více než osmdesáti her a dramatizací. Je pro něj výstižné propojování vysokého s nízkým stylem, prvků komických s melancholickými i prolínání grotesky a tragédie. V knize *Tatínek není k zahození* propojil sebeironický nadhled neohroženého tatínka a vyprávěče a sám sebe projektoval do hlavní postavy knihy. Fantastické pohádkové bytosti a rekvizity se zjevují v syžetu, jenž zobrazuje běžný rodinný život, k němuž neodmyslitelně patří láskyplný vztah rodičů a dětí. V knize *Tatínek není k zahození* autor parafrázuje nejen postupy klasické pohádky, ale i moderní žánry dobrodružné literatury (akční detektivka, fantasy, sci-fi). V próze *Standa a dům hrůzy* Goldflam přizpůsobil žánr hororu dětskému vnímání.²⁷

3.1 Leporela

Rychle vpřed: Dědečku, vyprávěj! (2015)

Žánr: pohádky

Počet stran: 14

Ilustrátor: Kamil Lhoták

Věková kategorie: od 1 do 3 let

Jedná se o leporelo s pevnými listy a pastelově zbarvenými ilustracemi. Kresby dopravních prostředků autor doplňuje zajímavými historkami z dětství. Jsou zde zobrazeny prostředky, které jezdily po silnici, po vodě, po kolejích nebo se pohybovaly ve vzduchu. Goldflam vyprávění začíná slovy: „*Tak si, děti, představte, že bych byl tak trošku váš dědeček. Sem tam už se mi něco plete, na některé věci si ale vzpomínám docela dobře. Třeba zrovna takové auto, jako je vpředu na obálce, měl můj strýc doktor. Když mě v něm svezl, cítil jsem se jako velký pán. Dnes má auto skoro každá rodina.*“²⁸

Dědeček přibližuje dětem dobu svého dětství, dobu dávno minulou, podivuje se, že takové pomalé a jednoduché prostředky tenkrát byly. Popisuje dnešní stroje jako „nějaké

²⁶ DENKOVÁ, Magdaléna. *Styl divadelních her Arnošta Goldflama*. Bakalářská práce, vedoucí Mareš, Petr. Univerzita Karlova, Filozofická fakulta, Ústav českého jazyka a teorie komunikace, 2014.

²⁷ ŠUBRTOVÁ, Milena a CHOCHOLATÝ, Miroslav. *Slovník autorů literatury pro děti a mládež*. Praha: Libri, 2012. ISBN 978-80-7277-506-4, s. 144-145.

²⁸ LHOTÁK, Kamil a GOLDFLAM, Arnošt. *Rychle vpřed: dědečku, vyprávěj!*. V Praze: Albatros, 2015. ISBN 978-80-00-04109-4.

obludy, velké roboty“²⁹. Goldflam Lhotákovy ilustrace doplňuje svým osobitým vyprávěním. Leporelo obsahuje dětskou tříkolku, koloběžku nebo kolo, otevřený autobus, nákladní tříkolku, ale také parník, vlečný člun, plachetnici, letadlo, rychlovlak a parní mašinu. Leporelo není číslované stranami. Zprostředkovává malým dětem dobu prvních dopravních prostředků krátkým popiskem. Leporelo zaujme nejen děti, ale i dospělé. Je doplněné krásnými ilustracemi.

3.2 Pohádky

Tatínek není k zahození (2004)

Žánr: pohádky

Počet stran: 87

Ilustrátor: Petra Goldflamová Štětinová

Věková kategorie: pro děti od 6 let

Kniha obsahuje patnáct příběhů o tatínkovi hrdinovi a je věnována dětem spisovatele Sylvě a Otoníčkoví. Příběhy začínají oslovením: „Dobrý večer, milé děti“, „Milé moje děti“ nebo „Dobrý večer, moje milé děti“ a vypráví o hrdinských činech tatínka.³⁰ V knize nalezneme kapitoly: *Tatínek a zpřeházený čas*, *Tatínek a boty*, *Tatínek a blaničtí rytíři*, *Tatínek a bankovní lupiči*, *Tatínek a tryskáč*, *Tatínek a zlí bacilové*, *Tatínek a mimozemšťani*, *Tatínek a divadlo*, *Tatínek a čert*, *Tatínek a strašlivé Brno*, *Tatínek a loupežníci*, *Tatínek a splašená zvířata*, *Tatínek a olympijské hry*, *Tatínek a strašidelný dům* a *Tatínek a drak lidožrout*.

Kniha je vtipná, zábavná i poučná. Hlavní postavou je zde tatínek, který svými hrdinskými činy dokáže řešit vzniklou problémovou situaci, ale ne vždy mu ostatní důvěřují a fandí jeho nápadům. Např.: „*Lidi vedou řeči: „To má za to, hrdina, prdina, myslel si, že vyzraje na draka!“ Někdo ho taky politoval, jiný řekl jenom: „Chudák, má to za sebou.“*³¹ Nakonec se ale ukáže, že jeho nápady jsou úspěšné a na konci každé pohádky autor píše: „*Ted' ale jděte spát, ať jste zítra tak šikovní a silní jako ten váš tatínek.*“³² Příběhy jsou situovány do venkovního prostředí – do mrakodrapu, Hradu, na stadion, do města aj. Smyslem knihy je vylepšit pověst všem tatínkům, aby se mohli pochlubit hrdinskými činy a dokázat, že tatínek rozhodně není k zahození.

Zaujala mě kapitola *Tatínek a strašlivé Brno*, ve které je užíván brněnský „hantec“. Nejvíce se mi líbil moment, kdy maminka vypravovala tatínka do velkého Brna se slovy:

²⁹ LHOTÁK, Kamil a GOLDFLAM, Arnošt. *Rychle vpřed: dědečku, vyprávěj!*. S. 7.

³⁰ GOLDFLAM, Arnošt. *Tatínek není k zahození: [pohádky pro malé i velké]*.

³¹ Tamtéž, s. 10.

³² Tamtéž, s. 10, 16, 21, 27, 32, 37, 42, 46, 51, 56, 61, 66, 71, 76, 81.

„Nic nezapomeň, vem si s sebou náhradní oblečení, nůž, baterku, ještě jedny boty, mapu toho velkého města a vůbec všechno, co potřebuje člověk na takovou cestu!“³³ Následovaly další maminčiny rady: „A vem si spacák, kdybys zabloudil, a taky sirky si vem, kdyby sis potřeboval rozdělat oheň a nějakou pišťalku a řehtačku, kdyby tě přepadli divoši a chtěli ti ublížit, abys je zahnal!“³⁴ Pohádka se odehrává v městském prostředí. Pohádky jsou psány spisovným jazykem, ale u některých nalezneme i „hantec“: „(já su, futrovat, šprajcovat se, Špilák, flaška, palica, zmagořit, nazle, pródit, luft, scít)“.³⁵ U čtení této knihy se pobaví jak děti, tak i dospělí. Pozitivně hodnotím nápad na vlepění fotografie tatínka, k tomu je určena strana 87.

Tatínek 002 (2006)

Žánr: pohádky

Počet stran: 107

Ilustrátor: Petra Goldflamová Štětínová

Věková kategorie: pro děti od 6 let

Jedná se o pokračování knihy *Tatínek není k zahození* a je věnována třem dětem Mimi Ireně, Otto Antonínovi a Sylvě. Opět každý příběh začíná oslovením: „Dobrý večer, moje milé děti“, „Moje milé děti“ nebo Dobrý večer, milé děti“.³⁶ Patnáct příběhů: *Tatínek a medvěd*, *Tatínek a velryba*, *Tatínek a lupiči v bytě*, *Tatínek a roboti*, *Tatínek a zahrádka*, *Tatínek a velká voda*, *Tatínek a blaničtí rytíři*, *Tatínek a noční víly*, *Tatínek a boty*, *Tatínek a bohatý vévoda*, *Tatínek a zpřeházený čas*, *Tatínek a nedělní vycházka*, *Tatínek (ale i maminka a hlavně děti) a návštěva*, *Tatínek a maminka, ale hlavě děti a peklo*, *Tatínek, Toniček a orel* vypráví o hrdinských činech pohádkového Tatínka.

Zaujala mě kapitola „*Tatínek a blaničtí rytíři*“, ve které tatínek poslechl maminku a šel do sklepa naházet jejich uhlí k sousedovi do sklepa, když už ho nyní nepotřebují. Tatínek se ale při tom nakládání propadl do nějaké chodby. Když šel chodbou dál, vešel do místnosti, kde spali malí rytíři. Tatínek je příchodem probudil a zjistil, že to jsou blaničtí rytíři. Vysvětlil jim, že s mečem a nožem naši zemi nezachrání, až jí bude nejhůř. Ukázal jim, jak to vypadá na ulici a jaké jsou nyní zbraně. Rytíři byli smutní, že už nikomu nepomůžou. Tatínek jim ale poradil, aby si oblekli čepičky, vzali židličky, šli na zahrádky, uvelebili se tam a opět ať usnou. Lidem budou dělat velkou radost, budou jako skřítci“.³⁷

³³ GOLDFLAM, Arnošt. *Tatínek není k zahození: [pohádky pro malé i velké]*. S. 38.

³⁴ Tamtéž, s. 39.

³⁵ Tamtéž, s. 38.

³⁶ GOLDFLAM, Arnošt. *Tatínek 002: [pohádky pro celou rodinu]*. Ilustroval Petra ŠTĚTINOVÁ-GOLDFLAMOVÁ. Praha: Nakladatelství Andrej Šťastný, 2006. ISBN 80-86739-25-2, s. 5-104.

³⁷ Tamtéž, s. 43-47.

Na konci pohádky tatínek varuje: „Pozor na to, nikdy nebudit skřítky, oni jsou to vlastně blaničtí rytíři!“³⁸

Tatínek je v knize charakterizován stejně, jako v knize *Tatínek není k zahzení*. Všimla jsem si, že v každé pohádce poslouchá maminku a pokud nastane nějaký neřešitelný problém, vždy něco správného vymyslí. Maminka ho potom pochválí, jak to dobře zařídil, udělal nebo vymyslel.

Tentokrát se příběhy odehrávají např. v lese, ve sklepě, v obchodě, v chodbě pod nádvořím Pražského hradu nebo v dětském pokoji. Poselstvím díla je vystihnout Tatínka jako Jamese Bonda, agenta 007. Kniha je psána hovorovým i spisovným jazykem. Pozitivně hodnotím nápad na dokreslení nebo vlepení fotografie vlastní rodiny (na straně 107). Dále mě zaujaly vystřihovánky panenky s oblečky (na straně 109). Z rodinné zkušenosti mám ověřeno, že kniha je díky humoru mistrovsky napsána.

Sny na dobrou noc (2012)

Žánr: pohádky

Počet stran: 83

Ilustrátor: Petra Goldfamová Štětinová

Věková kategorie: od 6 let

V této knize autor zachytil barvitě dětské sny. Jedná se o patnáct snů dětí. Jednotlivé pohádky jsou nazvané jmény dětí: *Mimi, Antonín, Jakub, Kiril, Olivka, Adélka, Pavlík, Laura, Otík, Petruška, Irenka, Kája, Sisina, Ríša a Vašek*. Dílo je věnováno Mimi a Otíkovi, autorovým dětem.³⁹ Pohádka „*Mimi*“ vypráví příběh o tajné kamarádce Nanynce, která za Mimi chodívá večer před usnutím. Dnes v noci také přišla a pobídla Mimi, aby s ní šla objevit svět. Šly spolu na balkon, najednou se zvedly a letěly vzhůru tam, kde bylo teplo a sluníčko. Nanyinka vyndala pumpičku a nafukovala lidi, aby se také prolétli. A všichni byli šťastní. Sen se odehrává v oblacích, v teple a je velmi pozitivně laděný.

Ostatní pohádky se odehrávají v lese na paloučku, na poli, v zimě u chaty, v bytě, na venkově u babičky a dědy. Pohádky jsou psány spisovným jazykem, místy dětským hovorovým. (např.: „...a světe, div se! Ona to opravdu byla ale fakticky krásná krása“⁴⁰). V pohádce *Ríša* jsem si všimla jedné zmínky, že *Ríša* chodí na návštěvu ke spolužákům Polívkovi a Fuksovi. (Herec Bolek Polívka a režisér Karel Fuksa jsou Goldflamovi blízcí přátelé.)

³⁸ Tamtéž, s. 47.

³⁹ GOLDFLAM, Arnošt. *Sny na dobrou noc*. Ilustroval Petra ŠTĚTINOVÁ-GOLDFLAMOVÁ. Praha: Nakladatelství Andrej Šťastný, 2012. ISBN 978-80-86739-47-2.

⁴⁰ Tamtéž, s. 43.

Na základě vlastní zkušenosti, kdy jsem četla knihu své dceři, vím, že má podobné sny.

O nepotřebných věcech a lidech: pohádky (2014)

Žánr: pohádky

Počet stran: 95

Ilustrátor: Petra Goldflamová Štětinová

Věková kategorie: od 6 let

V knize najdeme čtrnáct pohádek: *Starý vánoční stromek*, *Nepotřebné staré hadry*, *O Hovínku*, *Vyhozená knížka*, *Neužitečný Pepík*, *Chcíplá ryba*, *O vojákově, který už nebyl k potřebě*, *O sirotcích*, *O pokažených starých hodinkách*, *Zbytečný Filip*, *O staré botě*, *Okousané ohryzky*, *Růženka úplně k ničemu*, *Včerejší noviny*. Autor dílo věnoval svému „tatovi“,⁴¹ který jej přivedl na myšlenku ho napsat. „Když otec zemřel a já jsem po něm vyklízel, našel jsem ve sklepě mimo jiné krabici a na ní bylo napsáno: „Staré nepotřebné hadry“⁴². „... a s tím jsem krabici otevřel, že na mě odtamtud zazáří třeba zlaté hodinky po dědečkovi. Jenže nic! Uvnitř byly prostě staré a nepotřebné hadry“.⁴³ Po letech si autor na to vzpomněl a uvědomil si, že je to vhodná inspirace pro tvorbu.

Pohádka „Starý vánoční stromek“ vypráví o dětech Irence a Toníkovi, kteří nechtěli nechat opadaný vánoční stromek u popelnice. Proto stromek vzali s rodiči na palouk a tam ho zasadili. Rodiče se jim smáli, že již ten suchý kmen nezakoření. Po nějakém čase šli opět všichni na palouk a rodiče se divili, že strom vyrostl a zezelenal. Nevěřili svým očím. Strom pak pozval děti do své koruny, ve které byla dřevěná chaloupka pro Irenku a Toníka. V chaloupce bylo mnoho pokojů a v nich zábavné hry a skluzavky i veškeré vybavení domácnosti. Tatínek tam chtěl jít také, ale strom mu odpověděl, že to nejde, protože: „*To musí taky člověk věřit trochu na zázraky*“.⁴⁴ Poselstvím této pohádky je víra věřit někomu a věřit v dobrý konec.

Pohádky jsou humorné, ale mnohé z nich vedou i k hlubšímu zamyšlení. Celé dílo vede čtenáře k tomu, aby přemýšlel, co vyhazuje a v jaké míře.

⁴¹ GOLDFLAM, Arnošt. *O nepotřebných věcech a lidech: pohádky*. Ilustroval Petra ŠTĚTINOVÁ-GOLDFLAMOVÁ. V Praze: Nakladatelství Andrej Šťastný, 2014. ISBN 978-80-86739-60-1, s. úvodní.

⁴² Tamtéž, s. 5.

⁴³ Tamtéž, s. 5.

⁴⁴ Tamtéž, s. 11.

3x Agátka Kulhánková (2016)

Žánr: pohádky

Počet stran: 100

Ilustrátor: Petra Goldflamová Štětinová

Věková kategorie: od 6 let

V knize jsou tři příběhy s názvy: *Co zažila Agátka zcela nečekaného*, *Tajemná sousedka* a *Třetí příhoda A. K.* a vypráví příběhy, které se přihodí holčičce Agátce Kulhánkové, které je devět let.⁴⁵ První dobrodružný příběh vypráví, jak Agátku unesly lidským hlasem mluvící lišky. V jejich noře strávila jednu noc. Během této doby lišky vyprávěly, jak se stalo, že mají lidskou podobu (s liščí srstí) a proč ji unesly zrovna v tento den. Druhý den lidské lišky obdarovaly Agátku dvěma kufry pokladů, které posbíraly v lese. Druhý příběh vypráví o tom, že jednoho dne Agátka zapomněla doma klíče a po škole čekala na chodbě u bytu, kde bydlela. Tam si jí všimla sousedka, paní Hilda Litonitzká. Agátce nabídla, že může zatím počkat u ní doma. Prozradila Agátce tajemství své dlouhověkosti. Agátka ale musela slíbit, že to nikomu nikdy neprozradí. V knize mě hodně zaujala třetí detektivní příhoda, kdy Agátka zachraňuje velkého barevného papouška ze zajetí pašeráků. Pomáhá jí při této záchraně hostinský David, který dříve pracoval jako ochranka pana prezidenta. David měl také vycvičeného bojového psa Bivoje, který hlídal pašeráky, než přijela policie. Příběh vede k zamyšlení, zda je pro lidi důležité mít něco, co nikdo jiný nemá. Příběh o záchraně papoušků na pokraji vyhynutí děti také nutí k myšlence, že je důležité chránit naši přírodu a planetu.

Příběhy se odehrávají v lese, v obývacím pokoji a na předměstí. V každém příběhu dívka pátrá na vlastní nebezpečí. Příběhy jsou napínavé, dobrodružné a tajemné. Agátka je v příbězích srdečná, statečná a odvážná.

Dílo je psáno hovorovým jazykem (př. ...zatracenej život a dej pokoj...v nějakých rozbitých křápech...brblala tato podivná liška.“)⁴⁶, místy je zde dětský hovorový jazyk (např.: „Ty seš ale moc hezkej papoušek!“⁴⁷ nebo: „Kdo by chtěl takovýho krásnýho papouška...“⁴⁸) Poselstvím díla je nebát se, když přijde něco špatného. Je třeba věřit, že vše zlé se v dobré obrátí.

⁴⁵ GOLDFLAM, Arnošt. *3x Agátka Kulhánková*. Ilustroval Petra ŠTĚTINOVÁ-GOLDFLAMOVÁ. Zvole u Prahy: Nakladatelství Andrej Šťastný, 2016. ISBN 978-80-86739-66-3, s. 1-100.

⁴⁶ Tamtéž, s. 16.

⁴⁷ Tamtéž, s. 78.

⁴⁸ Tamtéž, s. 79.

Příhoda málo uvěřitelná (2016)

Žánr: pohádky

Počet stran: 48

Ilustrátor: Petra Goldflamová Štětínová

Věková kategorie: od 5 let

Kniha vznikla jako jediná ve spolupráci s mobilním hospicem Cesta domů, který vydává knihy a brožury na téma tišení bolesti, umírání a smrti.

Příběh vypráví o malém devítiletém děvčátku Helence a jejím o sedmdesát let starším sousedovi panu Pokorném, se kterým si vypráví a maluje oživlé obrázky. Jednoho dne pan Pokorný najde ve stolku plnicí inkoustové pero. Helenka, která je u něj na návštěvě, pero vyzkouší a namaluje kočičku. Když ji domaluje, kočička zavrtí ocáskem a zamňouká. Příběh graduje, když pan Pokorný namaluje svou zesnulou manželku Jarmilku a ta si s ním povídá. Druhý den si s Jarmilkou povídá i Helenka a spolu vymyslí plán proti samotě pana Pokorného.⁴⁹

Helenka je chytrá a pozorná dívka. Dobře se ve škole učí, poslouchá rodiče a ráda si povídá s panem Pokorným, kterému tyká. Je dychtivá zažít něco neuvěřitelného. Pan Pokorný, který je sám, protože mu žena již před dvanácti lety umřela a děti jsou již dospělé a bydlí v jiném městě.⁵⁰

Příběh se odehrává hlavně v obývacím pokoji u pana Pokorného a také v hájku. Na konci knihy nalezneme vlašťovku k vystřížení a vymalování. Tyto vlašťovky z papíru Helenka ráda pouštěla z okna. Dále je v knize prostor jedné strany na dokreslení a dolepení města. Vyprávění je lékem proti samotě, boří hranice věkového rozdílu obou protagonistů a umožňuje otevírání nelehkých témat a zpřístupňuje je dětem. Poselstvím v tomto díle je soužití a komunikace lidí rozdílného věku. Dílo je psáno hovorovým jazykem.

Příhoda málo uvěřitelná vyšla také jako audiokniha od vydavatele Albatros v roce 2017.⁵¹

⁴⁹ GOLDFLAM, Arnošt. *Příhoda málo uvěřitelná*. Ilustroval Petra ŠTĚTINOVÁ-GOLDFLAMOVÁ. Bludiště (Cesta domů). V Praze: Cesta domů, 2016. ISBN 978-80-88126-17-1, s. 1-44.

⁵⁰ Tamtéž, s. 1-44.

⁵¹ Viz. Webové stránky *Albatros Media a.s.* [online]. [cit.2024-20-01]. Dostupné z: <https://www.albatrosmedia.cz/tituly/39028491/prihoda-malo-uveritelna-audiokniha-pro-deti/>

Hledání ztraceného tatínka (2018)

Žánr: pohádky

Počet stran: 90

Ilustrátor: Petra Goldflamová Štětínová

Věková kategorie: od 6 let

V knize je obsaženo sedmnáct příběhů rodiny Sukových. Tyto kapitoly mají názvy: *Jednoho dne na jaře, 16.38 přesně, Pan inspektor praporčík Hugo Staněk, Ráno jako konec světa, Mezitím v policejní centrále, Beznadějný den, lehce nadějný podvečer, Babička, děda a zase babička a děda, Památný strom, starý vykotlaný obr, Jak tatínek do kráteru vlezl, Pátračka v oboře Vločka, Co se stalo v podzemí, ... a zatím maminka a Štěpánka, Tajemství podzemního lidu, Příjezd Prof. Dr. Kamila Měchury, CSc. A co z toho bylo, Co našly ve studni, Zatímco tatínek krácel chodbou ..., Šťastné shledání, Konec.*

Dílo začíná kapitolou, kdy pan Suk, který chodíval z práce pravidelně domů v 16.38 hodin jednoho dne domů nepřišel. Dcera Štěpánka i maminka se o něj moc strachovaly, protože se to nikdy nestalo. Dále příběh pokračuje zavoláním policie. Po příjezdu praporčíka Staňka nastává vyptávání se na tatínka (kde pracuje, zda má přátele a také nepřátele) a odváží si jeho fotografii. Nastává pátrací akce s názvem: „*Hledání ztraceného tatínka.*“

V knize běží souběžně dvě dějové linie. V jednu chvíli čteme, jak maminka a Štěpánka smutní po tatínkovi, volají babičkám a dědečkům, také kamarádům a známým, zda u nich tatínek náhodou není. Ve stejnou chvíli zjišťujeme, že tatínek je v díře po obrovském stromě, který vyrvali dřevorubci i s kořeny. Tatínek bloudí chodbou a snaží se najít východ. Obě dějové linie obsahují napínavé momenty. Všechny postavy se obávají, jak příběh dopadne.

Charakteristika postav: Tatínek je v knize popsán, jako „*velký fešák s pěknou postavou, který pracuje jako vedoucí dřevorubec.*“⁵² Maminka pracuje dopoledne v kanceláři a štítí se pijavic, pavouků a myší. Štěpánka chodí na ZŠ a bojí se pijavic.⁵³

Prostředí: Autor příběh zasazuje do prostředí pražské obory Hvězda, jak je uvedeno na zadní straně přebalu knihy. V díle je tento název pozměněn na letohrádek Vločka. Jak uvádí autor v knize „*... v příměstském lesíku, zvaném Vločka, kde před staletími nějaký šlechtic kdysi postavil zvláštní letohrádek ve tvaru sněhové vločky.*“⁵⁴ Hvězda je v knize ilustrovaná na několika stranách (str. 49, 54, 55, 56, 83 a 91). Význam díla je, že i strach nám může pomoci dosáhnout svého cíle.

⁵² GOLDFLAM, Arnošt. *Hledání ztraceného tatínka*. Ilustroval Petra ŠTĚTINOVÁ-GOLDFLAMOVÁ. V Praze: Nakladatelství Andrej Šťastný, 2018. ISBN 978-80-86739-70-0, str. 14.

⁵³ Tamtéž, s. 14 a 27.

⁵⁴ Tamtéž, s. 46.

3.3 Horory

Standa a dům hrůzy (2008)

Žánr: pohádky

Počet stran: 92

Ilustrátor: Lucie Lomová

Věková kategorie: od 10 let

Kniha obsahuje čtrnáct kapitol: *Noví sousedé, Návštěva, Co dělat?, Pokus o útěk, Napospas, Krušné dny v krutém zajetí, Dům hrůzy, Jenda, Večer, Noční výprava, Páni celého domu, Rozhodnutí, Útěk, Konec korunuje díru*. Vypráví hororový příběh Standy Neskutečného, který zažívá se svými dvěma kamarády Jendou a Albertinkou. V knize se děti snaží osvobodit sebe, své rodiče i ostatní obyvatele domu ze spárů strašlivých zločinců prof. Rozkošného a ing. Rozkošné. Trýznitelé Rozkošní plánují zničení všech obyvatel domu, ve kterém sídlila jejich První Soukromá Akademie Dokonalého Zločinu.⁵⁵ V knize jsou černobílé komiksové obrázky od Lucie Lomové, ilustrátorky kreslených vtipů a autorky komiksových postaviček Anči a Pepíka.

Příběh je velmi napínavý s hororovými prvky. Za povšimnutí stojí hlavně básnička, kterou přednáší inženýrka Rozkošná. Uvádí ji jako svou reklamu na práci, kterou dělá.

*„Chcete zamordovat mámu, tátu?
Vykrást barák svého souseda?
Uříznout šéfovi jednu hnátu?
Ukrást auto, zlato, mopedu?*

*Obráťte se na své vrahy,
podvodníky, zloděje,
nastražíme své nástrahy,
než se kdekdo naděje.“⁵⁶*

Nejsem si jistá, zda je tato kniha, vhodná pro doporučenou věkovou kategorii. Zařadila bych ji do četby pro dospělé čtenáře.

Redaktor Gabriel Pleska napsal ve svém článku *Hrůzy až hrůza*, že „váhá s jasnými odpověďmi na kruciólní recenzentské otázky: *Koupil bych si to? Četl bych z toho svým*

⁵⁵ GOLDFLAM, Arnošt. *Standa a dům hrůzy*. Ilustroval Lucie LOMOVÁ. Zvole u Prahy: Nakladatelství Andrej Šťastný, 2008. ISBN 978-80-86739-34-2, s. 5-92.

⁵⁶ Tamtéž, s. 17.

dětem? Poradil bych tuhle knížku známým jako dárek pro jejich děti?“⁵⁷ Osobně bych knihu dceři nekoupila ani bych ji dceři nečetla.

V roce 2014 vydal Radioservis audioknihu daného díla. Mezi interprety figurují i autorovy děti Otto-Antonín Goldflam a Mimi Iren Goldflamová.⁵⁸ V audioknize byl ale závěr oproti knižní verzi zcela pozměněn a možná ne zcela úspěšně. V knize vše na sebe navazuje a děj je přehledný, v audioknize se děj někde ztrácí či přeskakuje. Dílo je psáno spisovným jazykem, za povšimnutí stojí jména účinkujících: (*Standa Neskutečný, Jenda a Albertinka Líbezných, Prof. Ripák Rozkošný, Ing. Běluše Rozkošná, pan Divořáček a generál Vařený*).

Poselstvím díla je, že zlo bude po zásluze potrestáno.

Strašidelné Brno (2021)

Žánr: pohádky

Počet stran: 120

Ilustrátor: Petra Goldflamová Štětinová

Věková kategorie: od 10 let

Patnáct příběhů autor situuje do doby svého dětství. Všechny historky jsou vymyšlené: *Brněnský orloj, Nebezpečné Lužánky, Otravný dotěra, Wilsonův les, Podivná žena, Brněnský Drákula, Spadlý most, Tajemná mrtvola, Obřany, Cholera a mor, Znamá mumie, Démon Bronxu, Úpis, Kamenný vrch, Cesta do Prahy*. Mezi nejpůsobivější patří příběh *Brněnský Drákula*. Příběh začíná vyprávěním, že kdysi žil v brněnské čtvrti podivín, který lákal k sobě domů mladé ženy, omámené jeho pohledem. Když mu podlehnou, zůstanou navždy v jeho moci. Dále vypráví o mladé herečce jménem Zora, která se večer sama prochází po představení ulicemi brněnské Masarykové čtvrti. Tento krásný večer si chtěla užít sama pro sebe. Cestou ale potkala vysokého mladšího muže, který se na ni upřeně zadíval. Muž Zoru pozdravil a zeptal, zda s ním nechce jít na skleničku vína do nedaleké vinárny. Zora souhlasila, protože ten muž měl výraznou tvář a žhnoucí oči. Ve vinárně si povídali a Zora si všimla Arnoštovy bledé tváře. Při loučení dovolila, aby jí dal polibek na tvář. Polibek byl velmi chladný. Oba doufají, že se ještě někdy potkají. Příběh nemá uzavřený konec a čtenáři vnutí myšlenku, že podivíni stále žijí i v současnosti. Příběh je psán hovorovou češtinou, ale objeví se tam i „hantec“, např. „šláfruňk“⁵⁹.

⁵⁷ Webové stránky literárního obtýdenníku *Tvar* [online]. [cit.2024-01-03]. Dostupné z: http://old.itvar.cz/prilohy/128/20TVAR_08.pdf

⁵⁸ Srov. Webové stránky *naposlech.cz*. [online]. [cit.2024-25-01]. Dostupné z: <https://naposlech.cz/audiokniha/recenze/standa-a-dum-hruzy>

⁵⁹ GOLDFLAM, Arnošt. *Strašidelné Brno*. Ilustroval Petra ŠTĚTINOVÁ-GOLDFLAMOVÁ. V Brně: CPress, 2021. ISBN 978-80-264-3755-0, s. 52.

Na konci knihy autor čtenářům nabízí herní plán, ke kterému jsou uvedeny dva návody her. První se jmenuje *Roury* a druhá *Brněnský podzemní masakr aneb kanály tam a zpět*. Obě hry jsou pro 2-6 hráčů. Na herním plánu jsou uvedeny části Brna a jedna cesta je na začátku pojmenována Arnošt a na konci má jméno Petruška, stejně jako se jmenuje autor knihy a jeho žena.

Dílo je psáno hovorovým brněnským „hantecem“. Fikce příběhů je psána tak reálně, že jsou k uvěření. Poselstvím knihy je „okořenit“ příběhem známá místa v Brně a jeho okolí.

Praha strašidelná (2022)

Žánr: pohádky

Počet stran: 132

Ilustrátor: Petra Goldflamová Štětinová

Věková kategorie: od 10 let

Dílo obsahuje dvanáct příběhů o strašidelné Praze (*Standa jde spát a zdají se mu sny, O Milušce, Anselm a peklo, Podivné shledání, Úlovek, Oheň, Harmonické manželství, Tajemný host, Pozdní chlapec, Dopis ze záhrobí, Vražda, Ospalost*).

Zaujal mě příběh „*O Milušce*, který vypráví o osmileté Milušce, která bydlela v Ruzyni. Zemřela jí maminka a tatínek se nedokázal o dceru Milušku postarat, jenom se litoval a naříkal. Milušce, která trpěla hladu a byla smutná, bylo tatínka líto. Jednoho dne se rozhodla odejít z domu a jít až na konec světa a při té cestě prosit dobré lidi o stravu a nocleh. Došla až k hostinci s nápisem *Zájezdní hostinec Na Konci světa*. Uvnitř bylo teplo a útulno. Seděla tam usměvavá hostinská, která Milušku pozvala dál. Hostinská se o Milušku postarala a nechala ji u sebe bydlet. Po roce hostinská onemocněla a šla za hostinec, kde byla velká propast, kam Miluška nesměla. Hostinská v propasti zmizela. Milušku ale zajímalo, kam zmizela. Po dlouhém odhodlání vzala svého kocourka Uhlíka a skočili do propasti. Letěli několik hodin, až dopadli do kupky sena na louce, kde svítilo sluníčko. Zjistili, že jsou nejspíš na Onom světě. Na konci louky byl stejný *Zájezdní hostinec Na Konci světa*, jaký byl nad propastí, a u něj seděla známá paní hostinská. Miluška najednou chtěla jít domů za tatínkem. Došla k jejich chaloupce a u chaloupky byla její maminka, která říkala, že ještě počkají, až na Onen svět přijde i tatínek.“⁶⁰

Příběh mě zaujal pro Onen svět, který je v knize barvitě popsán a zanechal ve mně mnoho otázek, o kterých budu ještě přemýšlet. Je ovšem filozofickou otázkou, zda měl příběh dobrý konec. Dílo je psané spisovným jazykem.

⁶⁰ GOLDFLAM, Arnošt. *Praha strašidelná*. Ilustroval Petra ŠTĚTINOVÁ-GOLDFLAMOVÁ. V Brně: CPress, 2022. ISBN 978-80-264-4483-1, s. 19-40.

U této knihy si nejsem zcela jista, zda odpovídá doporučené věkové kategorii. Doporučila bych ji starším čtenářům. Kniha je věnována všem čtenářům, kteří mají rádi pohádky a lehké mrazení po zádech.⁶¹

Strašidelná Šumava (2023)

Žánr: pohádky

Počet stran: 144

Ilustrátor: Petra Goldflamová Štětínová

Věková kategorie: od 10 let

Kniha vyšla jako novinka v listopadu 2023 a je pokračováním předchozích děl Strašidelné Brno a Praha strašidelná. Sedmnáct příběhů vypráví o malebných zákoutích a tajemných místech Šumavy: *Utajený tábor, Staré časy, Noc v penzionu, Velemlok, Most, Různé hrůzy, Hitler na Kašperku, Šimáčkovice teta, Kouzelná studánka, Podzemí, Přes hranice, Záhady podivného kraje, Cukráři, Naše lochneska, Ve studni, Létající maminka, Znovu na výletě.*

Z těchto příběhů mě zaujala kapitola s názvem *Lesní skřítky*, ve které jdou dva kamarádi Milan a Jarda na výlet do šumavských lesů, aby zažili dobrodružství. Když si chtěli vzít po nějakém čase putování z batohu svačinu, zjistili, že jim jí někdo snědl. Rozhlédli se a uviděli za říčkou utíkat dva skřítky i s ulovenými svačinami. Skřítky měli oblečení z mechu a listů, svázané stébly. Kluci chtěli vrátit své svačiny, a proto nastala honička, při které všichni vběhli do liščí nory. Skřítky se v ní klukům ztratili a kluci nevěděli, jak z díry ven. Pomocí baterky se dostali do chodby, která je zavedla ven z nory. Už se setmělo, tak utíkali hladoví rychle domů. Slíbili si, že nikdy nikomu o pidimužících nic neřeknou, protože nechtěli, aby je někdo „zkoumal, fotil a možná i preparoval.“⁶²

Příběh je napsaný hovorovým jazykem objevuje se zde např. slovo „gáblík“⁶³, které je ze staré obecné češtiny. Závěr příběhu je napsán krásně a moudře, je zde poselství, že přírodu máme obdivovat jen očima a ne ji ničit. Osmiletí kluci Milan a Jarda svými postavami připomínali filmové postavy Laurela a Hardyho. (Jeden byl malý a baculatý a druhý vysoký a štíhlý). Chlapci byli velmi stateční, když se nebáli skočit do liščí nory.

V knize jsou zmíněny tyto části Šumavy: rašeliniště Mrtvý luh, Černé jezero, Modrava (dříve Mordava), Dobrá na Šumavě, vesnice Srní, Hartmanice, Klatovy, Sušice a Prachatice. Některé příběhy se odehrávají přímo na hraničních přechodech s Rakouskem a Německem. Příběhy jsou psány hovorovým jazykem. Poselstvím knihy je chránit tento přírodní park.

⁶¹ Tamtéž, zadní strana.

⁶² GOLDFLAM, Arnošt. *Strašidelná Šumava*. Ilustroval Petra ŠTĚTINOVÁ-GOLDFLAMOVÁ. V Brně: CPress, 2023. ISBN 978-80-264-4992-8, s.27.

⁶³ Tamtéž, s. 25.

3.4 Divadelní hra

Pohádky pro zlobivé aneb Arnošt Goldflam vypráví pohádky, kde padají hlavy (2004)

Žánr: hra pro děti

Délka trvání: 90 min.

Divadelní hra je určena pro starší školní věk. „*Soubor těchto pohádek byl určen pro představení v Klicperově divadle v Hradci Králové.*“⁶⁴ Premiéra proběhla v listopadu 2004. V některých pohádkách je dobrý konec velmi strastiplný a krvavý, některé pohádky nemají dobré konce, jsou neslušné a kruté.⁶⁵ Autoři ČTK, iDNES napsali, že hra Arnošta Goldflama je „*plná černého humoru a absurdních situací a většinou je zakončena dobrým koncem. Příběhy jsou z celého světa a hlavně poučné.*“⁶⁶

„*V hlavních rolích se divákům představily Marcela Holubcová, Andrea Marečková, Pavla Tomicová, Zora Valchařová-Poulová, Dušan Hřebíček, Filip Richtermoc, David Steigerwald a další. O scénu a kostýmy se postaraly Renata Pavlíčková a Petra Goldflamová Štětínová.*“⁶⁷

Divadlo jsem nezhlédla a v současné době se již nehraje. Žádala jsem o scénář hry v městské knihovně v Jindřichově Hradci, ale nenašli ho v žádných odkazech. Byla mi doporučena Virtuální studovna Divadelního ústavu, kde scénář také nemají. Dále jsem kontaktovala autora Arnošta Goldflama, který scénář nemůže najít.⁶⁸

⁶⁴ Webové stránky *idnes.cz* [online]. [cit.2024-27-01]. Dostupné z:

https://www.idnes.cz/kultura/divadlo/pohadky-plne-nasili-nejsou-pro-deti.A041208_120847_divadlo_gra

⁶⁵ Srov, tamtéž.

⁶⁶ Tamtéž.

⁶⁷ Tamtéž.

⁶⁸ GOLDFLAM, A. Re: Prosím o pár odpovědí do bakalářské práce [elektronická pošta]. Message to: Kateřina Stejskalová. 2.1.2024 [cit.3.1.2024]. Osobní komunikace, citováno se svolením autora.

4 Získaná ocenění literární a dramatické tvorby

Arnošt Goldflam získal celou řadu prestižních ocenění. Stěžejní postavení má cena *Magnesia Litera*, kterou Arnošt Goldflam obdržel v roce 2005, a to právě v oblasti “*Litera za knihu pro děti a mládež*”. Oceněnou knihou se stala publikace *Tatínek není k zahození*.⁶⁹

V oblasti tvorby pro děti a mládež stojí také za zmínku získané ocenění v anketě SUK - *Čteme všichni 2006*. Kniha *Tatínek 002* obdržela v roce 2007 *Cenu Noci*, kterou vyhodnocovali čtenáři v rámci *Noci s Andersenem*.⁷⁰

Mezi další ocenění v oblasti literární tvorby patří také *Cena Alfréda Radoka* z roku 1994, ve které Arnošt Goldflam získal 2. místo za knihu *Modrá tvář*.⁷¹

V oblasti divadelní tvorby byl Arnošt Goldflam obdržel celou řadu ocenění, mezi která patří například cena *Živoucí poklad*, kterou dostal v roce 2011 od festivalu *Příští vlna*⁷² a *Cena Ministerstva kultury za přínos v oblasti divadla*, kterou získal v roce 2023.⁷³

⁶⁹ Viz. Webové stránky *Magnesia litera*. [online]. [cit.2023-20-11]. Dostupné z: <https://www.magnesia-litera.cz/rocnik/2005/>

⁷⁰ Viz. Webové stránky *Národního pedagogického muzea a knihovna J. A. Komenského*. [online]. [cit.2023-20-11]. Dostupné z: <https://www.npmk.cz/sites/default/files/suk/archiv/Vysledky%20SUK%202006.pdf>

⁷¹ Viz. Webové stránky *Ústavu pro českou literaturu AV ČR*. [online]. [cit.2023-20-11]. Dostupné z: <https://service.ucl.cas.cz/ceny/index.php?c=66>

⁷² Viz. *Informační portál českého divadla*. [online]. [cit.2023-20-11]. Dostupné z: <https://www.divadlo.cz/?clanky=goldflam-dostal-od-festivalu-pristi-vlna-cenu-zivouci-poklad>

⁷³ Viz. Webové stránky *Ministerstva kultury*. [online]. [cit.2023-20-11]. Dostupné z: https://www.mkcr.cz/doc/cms_library/15_statni-ceny-a-ceny-mk-2023_brozura-17873.pdf

5 Vývojová specifika cílové kategorie děti mladšího školního věku

Praktickou část budu ověřovat ve školním zařízení. Cílová věková kategorie jsou děti mladšího školního věku.

Nástupem do školy se dítě stává školákem. Jedná se o důležitý sociální mezník. Škola ovlivní další rozvoj jeho osobnosti a sebehodnocení. Jedná se o oficiální nástup do společnosti, ve které dítě začíná plnit své povinnosti. Ve věku šest až sedm let je dítě zralé a připravené na školní docházku.⁷⁴

Školní věk je další fází připravenosti na život ve společnosti a úspěšnost ve škole předurčuje pozdější získání pracovní pozice. Rodina hraje důležitou roli v podpoře žáka k učení a ovlivňuje rozvoj dalších zkušeností, schopností a dovedností.⁷⁵

Každé dítě je jiné a má jiný genetický základ a jiné zkušenosti, proto formování nelze založit na jednotném postupu. Formování povahy, duševních schopností a osobnosti jedince je založeno na získávání vědomostí od ostatních lidí.⁷⁶

Na počátku školní docházky nedochází k zásadním změnám v dětském společenství, které by přímo souvisely s pohlavní identitou a rolí. Vztahy v třídním kolektivu se tolik neliší od vztahů v předškolním zařízení, jsou zde ale patrné interakční změny směřující ke skupinové hierarchii a k tvorbě podskupin.⁷⁷

Vágnerová uvádí, že podle L. Steinberga je vývoj sebepojetí dítěte mladšího školního věku obrazem osobnosti samotného dítěte. Záleží na tom, za koho se pokládá a kým si myslí, že je. Jeho jednání a směřování předurčuje, jakou pozici bude v dospělosti zastávat. Sebepojetí vyplývá ze zkušenosti, kterou dítě se sebou má. Začátkem školního věku má dítě sebepojetí nepřesné, jelikož je ovlivněno aktuálními zážitky, jde spíše o projev kognitivní nezralosti.⁷⁸

Rodina, ať již vlastní, adoptivní nebo pěstounská, učí dítě pravidla každodenního chování, která se ostatním zdají jako samozřejmá. Také vytváří základní pouta poskytující trvalé a bezpečné interakce. Vyrůstání v rodině umožňuje dítěti přímé výchovné působení a učí dítě vhodné či nevhodné chování.⁷⁹

Dále dochází k rozvoji morálního vědomí. Začátkem školní docházky děti chápou normy jako jednoznačně dané, nezpochybňují je, jelikož jsou dány autoritou. Mladší

⁷⁴ VÁGNEROVÁ M., *Vývojová psychologie I. Dětství a dospívání*, Praha: Karolinum, 2005. ISBN 80-246-0956-8, s. 236.

⁷⁵ Tamtéž, s. 267.

⁷⁶ HAYES N., *Aplikovaná psychologie*, Praha: Portál, 2003. ISBN 80-7178-807-4, s. 55.

⁷⁷ JANOŠOVÁ P., *Dívčí a chlapecká identita*, Havlíčkův Brod: Grada Publishing a. s., 2008. ISBN 978-80-247-2284-9, s. 140.

⁷⁸ VÁGNEROVÁ M., *Vývojová psychologie I. Dětství a dospívání*. S. 305.

⁷⁹ HAYES N., *Aplikovaná psychologie*. S. 57-58.

školáci poruší normy spíše ke svým vrstevníkům než k dospělým. Teprve starší školáci začnou uznávat vrstevnické normy chování.⁸⁰

Žák první třídy se učí podřizovat jiné než důvěrně známé autoritě rodiny a je nabádán k přijetí pravidel daných řádem školy a prezentovaných učiteli. Vnější pravidla vedou u dítěte postupným zpevněním v procesu sociálního učení k vnitřnímu sebezkažnění, osobnost žáka je cíleně rozvíjena řízenou výukovou socializací.⁸¹

Nástrojem komunikace je řeč, která se u člověka vyvinula v mluvené a psané formě. Národní formou řeči je jazyk (čeština, němčina, ruština). Řeč se u dítěte vyvíjí nápodobou mluvních předloh rodičů, instinktivní hrou s mluvidly.⁸² Nezbytným předpokladem úspěchu ve škole je dostatečná slovní zásoba, jazykové dovednosti a schopnost vyjadřovat se. Děti vědí o způsobu užití jazyka a jejich slovní zásoba se obohacuje o specifické výrazy a pojmy. Mají kontrolu nad užíváním jazyka, jim je lépe rozumět.⁸³ Řeč školáka se rychle zdokonaluje, a jakmile se naučí číst, otevře se mu svět knihy a to je skutečný vývojový skok.⁸⁴

Poslední vývojovou změnou, která se pojí s nástupem dítěte do školní docházky je postupná proměna dětského uvažování. Dítě mladšího školního věku se zaměřuje na skutečný svět, tedy bez aktuálních pocitů a fantazie. Logické uvažování je zafixováno pomocí známých a srozumitelných situací. Pokud dítě ještě nemá žádnou zkušenost, použije primitivnější strategii uvažování. Nová strategie uvažování, základní zákony logiky, rozvíjí myšlení školáků.⁸⁵

⁸⁰ VÁGNEROVÁ, M., *Vývojová psychologie I. Dětství a dospívání*. S. 300.

⁸¹ JEDLIČKA, R., *Psychický vývoj dítěte*. Praha: Grada, 2017. ISBN 978-80-271-0096-5, s. 130.

⁸² NAKONEČNÝ, M., *Obecná psychologie*, Praha: Triton, 2015. ISBN 978-80-7387-929-7, s. 313.

⁸³ VÁGNEROVÁ, M., *Vývojová psychologie I. Dětství a dospívání*, S. 260.

⁸⁴ ŘÍČAN, Pavel. *Cesta životem: [vývojová psychologie]: přepracované vydání*. 3. vyd. Praha: Portál, 2014. ISBN 978-80-262-0772-6, s. 149.

⁸⁵ VÁGNEROVÁ, M., *Vývojová psychologie I. Dětství a dospívání*. S. 240.

6 Vybrané výukové metody pro práci s textem

Výukové metody jsou záměrně vybrány tak, aby u dětí rozvíjely vzájemnou komunikaci a diskusi, fantazii, kreativitu, pochopení sebe sama, druhých a okolního světa.

Dále jsou zaměřeny na rozvoj čtenářství, čtenářských dovedností a práce s textem. Jsou doplněny aktivitami z výtvarné, dramatické a hudební výchovy.

6.1 Čtení s předvídáním

Tato výuková metoda se zařazuje před čtením a děti při ní předvídají obsah textu a možný děj knihy. Učitel rozdělí čtený text do několika částí a po přečtení každé části děti předvídají další vývoj příběhu a své domněnky odůvodňují. Na konci se děti dozví, zda jejich domněnky byly správné a dále se diskutuje ve skupině nebo ve dvojicích.⁸⁶ Tato metoda byla aplikovaná v úvodu celého projektu a v průběhu čtení. Děti měly za úkol předvídat další vývoj děje např. podle obrázku z knihy.

6.2 Komunikační metody

Metoda komunikačního kruhu je někdy chybně nazývána komunitní kruh a setkáme se s ní jak v mateřských školách, na základních školách při výuce, tak například i v družině. Jedná se o komunikační a evaluační metodu, při které se probírá učivo než vztahy mezi žáky.⁸⁷ Metoda byla uplatněna každý den v úvodu setkání a při závěrečné reflexi. V kruhu jsem nově přichozím dětem vysvětlila účel setkání a dovyprávěla děj z předchozího dne.

Komunitní kruh je založen na vztazích mezi žáky než na učivu. Má svá pravidla, jako je například pravidlo naslouchání, pravidlo respektu, pravidlo diskrétnosti a právo nemluvit. R. Čapek o této metodě dále říká, že „*pokud sedí žáci v kruhu (nebo podkově) a hlavní slovo má učitel, můžeme techniku nazvat jako výukový kruh.*“⁸⁸ Z komunikačního kruhu se někdy stal kruh komunitní, když děti chtěly osobně pohovořit, jaké to je, nemít tatínka nebo mít tatínka, který není žádný hrdina, protože bije děti i maminku. Pokud se stal z komunikačního kruhu komunitní, časová dotace byla nedostačující.

6.3 Brainstormingová metoda: Klasický brainstorming

Tato jednoduchá a velmi oblíbená metoda spočívá ve sběru i výměně myšlenek a nápadů žáků na jedno určité téma, ale při dodržování pravidel. Metoda je vhodná pro žáky základní školy druhého stupně. Výhodou této metody je rozvržený čas na promyšlení odpovědi a zapojí se i žáci, kteří neradi mluví.

⁸⁶ ZORMANOVÁ, Lucie. *Výukové metody v pedagogice: tradiční a inovativní metody, transmisivní a konstruktivistické pojetí výuky, klasifikace výukových metod*. Pedagogika (Grada). Praha: Grada, 2012. ISBN 978-80-247-4100-0, s. 127.

⁸⁷ ČAPEK R., *Moderní didaktika: lexikon výukových a hodnotících metod*, Praha, Grada, 2015, s. 272.

⁸⁸ Tamtéž, s. 272.

Průběh této metody vysvětluje R. Čapek takto: „*po zadání dobře naformulovaného problému (respektive problémové otázky) vyzývá učitel žáky k vymýšlení nápadů ve smyslu zásad, které dobře vysvětlí. Tato metoda je vhodná především při řešení složitějších problémů. Záznam jednotlivých odpovědí provádí určený žák na tabuli nebo arch balicího papíru, nebo na flipchart tak, aby byl pro všechny stále dobře viditelný.*“⁸⁹ Metoda byla upravena pro děti prvního stupně. Časovou dotací na sběr myšlenek byla určena jedna minuta. Zapojovaly se i děti z první třídy. Metoda je velmi oblíbená a děti ji znají od paní učitelky. Hodnotím kladně, že jsem ji v družině použila.

6.4 Metoda dramatizace

Tato metoda spočívá v komplexním utváření výchovně-vzdělávacích situací a jsou zde dané základní principy a postupy dramatu a divadla. Při této metodě jsou žáci vedeni učitelem.⁹⁰ Při této metodě děti spíše zdržovaly, bály se, že zadaný úkol nezvládnou. Byla na ni nedostatečná časová dotace, ale i tak bych metodu příště opět použila.

6.5 Didaktická hra

Tato metoda je dobrovolně volitelnou aktivitou, při které dochází k osvojení a upevnění výukové látky. Rozvíjí jejich myšlení a poznávací funkce. Mezi nejznámější a nejhojněji používané didaktické hry patří křížovky, doplňovačky, piškvorky či obrázková hra. Při této hře je třeba postupovat velmi opatrně, neboť hra musí mít svá pevná pravidla. Bez nich nevede k pozitivním výsledkům a bude z ní chaotická činnost.⁹¹ Metoda rébusů, křížovek a doplňovaček měla u dětí největší úspěch. Bavila je úplně nejvíc, a stále se dožadovaly dalších hádanek. Dostatečná časová dotace mi někdy dovolila hádanky přidat.

6.6 Myšlenková mapa

Jedná se o učební strategii podporující aktivní učení. Stimuluje myšlení o daném tématu dříve, než je prostudováno a slouží jako prostředek shrnující nové znalosti a uvědomění si znalostí v souvislostech. Myšlenkovou mapu lze využít jednotlivě i ve skupině.⁹² Myšlenková mapa se někdy propojuje i s brainstormingem, což má hluboké neurovědné opodstatnění, jak uvádí autor této metody psycholog T. Buzan.⁹³ Tato metoda byla použita v pracovních listech, tedy pro jednotlivce. Kladně na této metodě hodnotím, že každá odpověď je správná. Děti se bály časové dotace, ale všichni pracovní listy zvládly včas.

⁸⁹ ČAPEK R., *Moderní didaktika: lexikon výukových a hodnotících metod*, Praha, Grada, 2015, s. 40.

⁹⁰ ZORMANOVÁ, Lucie. *Výukové metody v pedagogice: tradiční a inovativní metody, transmisivní a konstruktivistické pojetí výuky, klasifikace výukových metod*. S. 111.

⁹¹ Tamtéž, s. 64-65.

⁹² Tamtéž, s. 121.

⁹³ Tamtéž, s. 120.

II. Praktická část

7 Realizační týden s knihou od autora Arnošta Goldflama

Cílem praktické části bylo vytvoření uceleného bloku aktivit, metodických a praktických listů, ve kterých je vycházeno z vybrané tvorby Arnošta Goldflama. Hlavní cíl projektu je téma: Co je důležité? (Zdraví, rodina a příroda). Jako propojující jsem téma zvolila postavu tatínka. Pět setkání s knihou *Tatínek není k zahození* jsem uskutečnila v týdnu od 5. 2. 2024 do 9. 2. 2024. Kniha *Tatínek není k zahození* odpovídá dané věkové kategorii, je vhodná pro začínající čtenáře a obsahuje výtvarně zajímavé ilustrace. Důležitou složkou je také popis praktického využití díla ve volnočasové výchově ke čtenářství (přípravu, realizaci a reflexi čtenářských lekcí).

7.1 Charakteristika zařízení

Realizace pěti tematických setkání se uskutečnila v družině na základní škole v Lodhěřově. Zřizovatelem této základní školy a mateřské školy je obec Lodhěřov. Právní forma školy je příspěvková organizace. V Základní škole „malotřídní“ se nachází dvě třídy s osmnácti dětmi. První třída je společná pro první, druhou a třetí třídu a druhá třída je pro čtvrtou a pátou třídu. Ve škole učí pan ředitel a paní učitelka. Ve školní družině jsou pouze tyto dva pedagogičtí pracovníci (pan ředitel a paní učitelka).

Ve škole v mezipatře se nachází školní družina, která je určena pro všechny děti školy. Má jednu velkou třídu s jedním podlouhlým stolem s deseti židličkami, je zde herní část s kobercem a skříňky s herními, výtvarnými a pracovními pomůckami. Provoz školní družiny v ranních hodinách je od 6.00 hod. do 7.30 hod. a v odpoledních hodinách od 11.45 hod. do 16.00 hod.

Vedle družiny se nachází tělocvična a šatna pro děti. Děti ze šatny prochází přes školní družinu. Za budovou je školní zahrada a sportovní hřiště.

7.2 Kniha *Tatínek není k zahození*

V průběhu jednoho týdne jsem děti seznámila s dílem *Tatínek není k zahození* od autora Arnošta Goldflama. Autor tuto knihu předčítá na pozvání v knihovnách, namluvil i audioverzi. Podle stejnojmenné knihy napsal scénář k divadelní hře. Za knihu obdržel ocenění *Magnesia Litera*. Dílo je určeno pro mladší školní věk, krátké kapitoly jsou určeny pro čtení začínajícími čtenáři. Kniha obsahuje patnáct kapitol, z nichž bylo předčítáno vybraných pět (každý den jedna kapitola). Ke každé kapitole děti dostali pracovní listy a věnovali se hudebně dramatizačním, výtvarným a pracovním činnostem.

7.3 Realizace metodických a pracovních listů

7.3.1 Metodický a pracovní list č. I

Místo realizace: ZŠ Lodhěřov, Lodhěřov 187, 378 26

Věková kategorie: 6 – 8 let (první a druhá třída)

Počet dětí: 6 (4 dívky, 2 chlapci)

Téma setkání: Zdraví

Pomůcky: kniha *Tatínek není k zahození*, pracovní listy, psací potřeby a pastelky

Cíle setkání:

- Kognitivní – děti čtenému textu rozumí a uvědomují si pojem zdraví a nemoc, diskutují o hlavním hrdinovi příběhu
- Afektivní – děti umí vlastními slovy vyjádřit vlastní pocity a myšlenky při tématu zdraví. Umí zhodnotit chování postav v textu a vyjádřit svůj vlastní názor na ně.
- Psychomotorické – děti rozvíjejí při divadle komunikaci; dokážou se bezpečně pohybovat po družině; mají správný úchop tužky

První setkání – pondělí 5. 2. 2024

Motivační setkání s knihou

V družině na koberci v komunikačním kruhu jsem dětem představila knihu *Tatínek není k zahození*. Půjčila jsem jí k nahlédnutí. Děti komunikační kruh již od školky nevyužívají, proto jsem jim nastavila pravidla, kdo bude mluvit a kdo bude poslouchat. Poté jsem dětem řekla spojení „být zdravý“ a děti odpovídaly, co je k tomuto pojmu napadlo. Tato aktivita děti bavila a vymyslely zajímavé odpovědi.

Navazující aktivitou bylo předčítání z knihy. Děti jsem před čtením upozornila, že následně dostanou pracovní listy k vyplnění, a tak je důležité pozorně poslouchat. Při předčítání z knihy jsem seděla s dvěma dívkami u stolu a ostatní polehávaly na koberci. Četla jsem nahlas a zřetelně. Po přečtení kapitoly *Tatínek a zlí bacilové* jsem dětem položila otázky z metodického listu.

Otázky z metodického listu a odpovědi dětí:

- 1) Jaký byl tatínek? Charakterizuj postavu. „*Tatínek chtěl vyléčit děti.*“ „*Tatínek byl vtipný a starostlivý.*“
- 2) Jak se tatínek zachoval? Bylo to správné? „*Ano, bylo to správné. Doktoři mu nepomohli vyléčit děti, tak to zkusil sám.*“
- 3) Na co všechno lákali tatínek s maminkou bacily? Co bacily nakonec odlákalo? „*Tatínek se potřel medem, marmeládou, jogurtem, polil se vínem, mlékem a octem.*“ „*Pomohl ale nakonec až kečup.*“
- 4) V jakém prostředí se příběh odehrál? „*Doma, v pokojíku a v koupelně.*“
- 5) Je zdraví důležité? Co se ti vybaví, když se řekne zdraví? „*Ano, zdraví je nejdůležitější a musíme si ho chránit.*“ „*Zdraví je jen jedno, říká mi babička.*“ „*Pro zdraví je důležité: vhodné oblečení, sportovat, jíst ovoce a zeleninu, chodit k lékaři, když nám není dobře, brát léky, dodržovat hygienu a poslouchat rodiče co nám říkají.*“
- 6) Co je ještě důležité? „*Mamka a taťka.*“ „*Jedním slovem rodina je důležitá.*“ „*Mít kamarády.*“ „*Taky mít štěstí a rozum.*“
- 7) Byl příběh poučný? „*Nevím, asi bych nechtěl, aby si taťka na sebe mazal kečup a med a hořčici.*“ „*Ano, tatínek chce svým dětem pomoci.*“

Po této aktivitě proběhla ještě otázka: Jaký je tvůj tatínek? „*Můj je hodný a bere mě s sebou na ryby.*“ „*Ten můj je skvělý a je jako z té knížky.*“ „*Můj není jako z té knížky, ale je můj.*“

Když děti odpověděly na otázky z metodického listu, posadily se ke stolečku a rozdala jsem jim pracovní listy. Odpovídaly na otázky a řešily úkoly. Po vyplnění pracovních listů si děti zahrály divadlo, jak tatínek zachraňuje děti od bacilů.

Reflexe pracovních listů, otázky a odpovědi dětí.

- 1) Bylo těžké vymyslet, co děláme pro zdraví? „*Ne nebylo, říkáme si to i ve škole a víme to od školky.*“ „*Jen bych tolik toho nevymyslel.*“
- 2) Jaký z úkolů tě bavil nejvíce a proč? „*Bavila mě tajenka v prvním úkolu, protože jsem nevěděla, co tam vyjde.*“ „*Bavily mě ty bubliny (úkol č. 3), protože jsem tam ještě dopsala, že důležité je smát se.*“

Závěrečné zhodnocení

Závěrečné zhodnocení se uskutečnilo u stolečku. Děti mi povídaly, jak se jim setkání líbilo a bylo pro ně zajímavé čtení v družině. Nejvíce se jim líbilo čtení a práce s pracovními listy. Nejméně se jim líbila dramatizace, protože se při ní styděly.

Závěrečná reflexe

První setkání bylo velmi náročné pro mě i pro děti. Děti nebyly vůbec zvyklé, že je v družině někdo jiný, než pan ředitel nebo paní učitelka, víc pedagogů totiž škola nemá. V družině se s dětmi nepracuje, je zde spíše odpočinkový a herní program. Z tohoto důvodu to bylo i náročné pro mě, jelikož jsem dětem vysvětlila, že nyní budeme ještě pracovat a až poté si něco zahrajeme, dle jejich výběru.

V komunikačním kruhu děti byly nepozorné, každý chtěl hovořit, aniž by byl tázán. Pravidla komunikačního kruhu jsem jim několikrát opakovala. Vždy se ale někdo našel, kdo pravidla porušil. Největší zájem dětí jsem získala při četbě knihy. Několikrát jsem musela i četbu přerušit, jelikož se mě někdo na něco ptal nebo doplňoval ke čtenému textu. Po přečtení textu se všechny děti zapojily do odpovídání a bylo znát, že poslouchaly pozorně. Následovaly pracovní listy, které dělaly největší problém prvňáčkům, jelikož neznali ještě všechna písmena abecedy. Dopomohla jsem jim s přečtením i se psaním písmen k odpovědím. Úkol č. 5 prvňáci vůbec nevypracovali, uznala jsem, že doplňování diakritiky do básničky není pro ně vhodné. Problém jsem zaznamenala i s oslovením. Děti nevěděly, jak mi říkat, zda paní Katko, nebo teto. Jelikož ve škole neučím, oslovení paní učitelko vůbec nenavrhovaly. Z tohoto důvodu se domnívám, že nepozornost při čtení i při práci s pracovními listy mohla být způsobena tímto problémem. Dramatizace byla ukončena dříve, než jsem očekávala, ale i přesto divadlo trvalo devět minut. Děti si nepamatovaly přesně posloupnost děje a přeskakovaly některé důležité události z knihy.

Časová dotace na celé setkání byla dostatečná. Jedna dívka měla pracovní list hotový s předstihem. Chtěla potom pomáhat ostatním, takže jsem ji vysvětlila, že musí dát prostor ostatním spolužákům, aby zkusili úkol vypracovat samostatně. Abych dívku zabavila, než ostatní dopíší, zadala jsem jí, aby nakreslila obrázek své rodiny.

Jedním z cílů setkání bylo slovy vyjádřit vlastní pocity a myšlenky k tématu zdraví. Tento cíl byl splněn, jelikož děti odpovídaly věcně, doptávaly se a měly o něm přehled. Děti si uvědomovaly i závažnost tématu, které se hodilo k ročnímu období.

7.3.2 Metodický a pracovní list č. II

Místo realizace: ZŠ Lodhéřov, Lodhéřov 187, 378 26

Věková kategorie: 6 – 10 let (první, druhá, třetí i čtvrtá třída)

Počet dětí: 7 (6 dívek, 1 chlapec)

Téma setkání: Hygiena

Pomůcky: kniha *Tatínek není k zahození*, pracovní listy, psací potřeby a pastelky, tabule a křídly

Cíle setkání:

- Kognitivní – děti čtenému textu rozumí a uvědomují si pojem hygiena, diskutují o hlavním hrdinovi příběhu
- Afektivní – děti umí vlastními slovy vyjádřit vlastní pocity a myšlenky při tématu hygiena a zdraví. Umí zhodnotit chování postav v textu a vyjádřit svůj vlastní názor na ně.
- Psychomotorické – děti rozvíjejí při divadle komunikaci; dokážou se bezpečně pohybovat po družině; mají správný úchop tužky

Druhé setkání – úterý 6.2.2024

Druhé setkání se opět uskutečnilo s knihou *Tatínek není k zahození*, tentokrát s kapitolou *Tatínek a nemocný pan prezident*. Nejprve proběhlo pozdravení se a seznámení s novými dětmi v komunikačním kruhu na koberci. Nově příchozí děti jsem seznámila s knihou a vysvětlila jsem důvod setkání. Nastínila jsem, co proběhlo předešlý den. Děti mě doplňovaly. Přečetla jsem název kapitoly *Tatínek a nemocný pan prezident* a zeptala jsem se dětí, zda ví, kdo je pan prezident. Proběhla diskuse a vysvětlení slov: prezident, král, panovník, vládce a faraon. Děti také předvíдалy dnešní děj kapitoly, což je moc bavilo. Děvčata třetí a čtvrté třídy začaly číst novou kapitolu a já jsem je ve čtení střídala. Po dočtení kapitoly jsme si zrekapitulovali, zda děti všemu porozuměly. Následně jsem dětem zadala otázky z metodického listu.

Otázky z metodického listu a odpovědi dětí:

- 1) Jaký byl tatínek a jaký byl pan prezident? Charakterizuj postavy. *„Tatínek byl všímavý, když koukal na tu televizi.“ „A pan prezident byl jak malé dítě, které neví, že se plnicí pero a tužka necumljí v puse.“ „Ano, necumljí, jsou na nich bacily a ty si pak strká pan prezident do pusy.“ „Pan prezident byl smutný, protože byl nemocný.“*
- 2) Co udělal tatínek? Bylo to správné? *„Ano, bylo to správné, tatínek zakázal panu prezidentovi cucat tužku a uzdravil se.“ „Tatínek pozorně sledoval televizi a viděl, jak pan prezident strká tužku do pusy, fuj.“*
- 3) Jaký dopravní prostředek pro tatínka poslali? *„Poslali pro něj vrtulník a zpátky šel ale pěšky.“ „No, spíš to byla stíhačka.“*
- 4) V jakém prostředí se příběh odehrál? *„Nejprve na Hradě a potom u tatínka a maminky doma.“*
- 5) Je hygiena důležitá? *„Ano, abychom byli zdraví.“ „A nešířily se bacily.“*
- 6) Co si představíš, když se řekne čistota půl zdraví? *„No, že když budeme dodržovat hygienu, tak nebudeme tolik nemocní.“ „Polovina našich nemocí je z nedostatečné hygieny.“*
- 7) Byl příběh poučný? *„Ano, nemyslel jsem si, že pan prezident by mohl cucat tužku.“ „Tak to já ji už taky cucat nebudu.“*

Při otázce číslo 6 jsem na tabuli napsala slovo hygiena a děti mi říkaly, co je zrovna k tématu napadne. Podle odpovědí jsem poznala, že téma mají již dobře probrané a předhánějí se v odpovědích. Poté byla zařazena krátká rozcvička. Děti se rozestoupily, daly ruce v bok a malovaly jablíčko nejprve hlavou v prostoru, poté levou rukou a pravou rukou, levou nohou a pravou nohou, nakonec i celým trupem v předklonu. Následně jsem rozdala pracovní listy a každý samostatně listy vypracoval. Po vyplnění pracovních listů si děti zahrály pantomimu, jak tatínek zachraňuje pana prezidenta.

Reflexe pracovních listů, otázky a odpovědi dětí.

- 1) Bylo těžké vymyslet, jak vypadají viry a bacily? *„Nebylo, už jsme se o nich učily.“ „Viděla jsem je v knížce, ale už si přesně nepamatuju, jak vypadaly.“*
- 2) Jaký z úkolů tě bavil nejvíce a proč? *„Bavil mě druhý úkol, rozlišit zdravé a nezdravé jídlo, protože mi to dalo hodně zabrat, abych to měla správně.“*

Závěrečné hodnocení

Závěrečné hodnocení proběhlo na koberci v komunikačním kruhu. Dětem se líbilo dnešní setkání i pohybová rozcvička. Méně se jim líbil pracovní list, protože si u otázky č. 4 nevěděly úplně rady a snažily se společně dát odpovědi dohromady. Pantomima nedělala dětem potíže, ale opět se jako včera styděly před spolužáky.

Závěrečná reflexe

Druhé setkání začalo povídáním o významu slov. Bylo vidět, že děti slova znají, ale nerozumí jim. Vysvětlení bylo tedy na místě a děti se zájmem poslouchaly a zapojily se do debaty. Náročnější komunikace byla s nově příchozími dětmi, protože opět nevěděly, jak mě oslovovat a svými otázkami narušovaly průběh setkání. Kladně hodnotím výběr dvou dívek, které předčítaly ostatním, nevýhodou byla časová dotace. Četba byla dlouhá a některé děti se už na konci četby tolik nesoustředily. I příběh byl delší oproti předchozímu.

Otázky k tématu byly zvoleny správně, děti jim rozuměly, ale téma hygiena je moc nebavilo. Vše již znali ze školky, opakování jim přišlo zbytečné. Všichni měli velký problém v pracovním listu u otázky č.4. Správný postup, jak si mýt ruce nikdo neměl zcela správně. V tomto případě si myslím, že po covidové době si děti myslí, že se již postup při mytí rukou nemusí striktně dodržovat. Jsem ale ráda, že jsme si postup prošli a vysvětlili. S pracovními listy problémy nebyly a děti je vypracovaly bez větších obtíží. Zařazení na závěr pantomimu nebylo úplně správné, protože děti, které předváděly, se cítily v nevýhodě.

Cíle setkání byly splněny. Toto setkání nad literárním textem považuji za vydařené.

7.3.3 Metodický a pracovní list č. III

Místo realizace: ZŠ Lodhéřov, Lodhéřov 187, 378 26

Věková kategorie: 8 – 10 let (třetí a čtvrtá třída)

Počet dětí: 6 (4 dívky, 2 chlapci)

Téma setkání: Sport

Pomůcky: kniha *Tatínek není k zahoezení*, pracovní listy, nůžky, lepidlo, psací potřeby a pastelky

Cíle setkání:

- Kognitivní – děti čtenému textu rozumí, chápou pojmy sport a sportovat, diskutují o hlavním hrdinovi příběhu
- Afektivní – děti umí vlastními slovy vyjádřit vlastní pocity a myšlenky při tématu sport a olympijské hry. Umí zhodnotit chování postav v textu a vyjádřit svůj vlastní názor na ně.
- Psychomotorické – děti rozvíjejí při rozvíčce souhru v rytmu; dokážou se bezpečně pohybovat po družině; mají správný úchop tužky a držení nůžek

Třetí setkání – středa 7. 2. 2024

Třetí setkání se opět uskutečnilo s knihou *Tatínek není k zahození*, tentokrát s kapitolou *Tatínek a olympijské hry*. Nejprve proběhlo pozdravení se a seznámení s novými dětmi v komunikačním kruhu na koberci. Nové děti ze třetí a čtvrté třídy jsem seznámila s knihou i autorem a vysvětlila jsem důvod setkání. Nastínila jsem, co proběhlo v předchozích setkáních. Děti z první a druhé třídy mě doplňovaly. Přečetla jsem název kapitoly *Tatínek a olympijské hry* a zeptala jsem se dětí, zda ví, co to jsou olympijské hry. Mezi dětmi proběhla diskuse. Dále jsem se dětí zeptala, zda poznají rozdíl mezi olympiádou a mistrovstvím světa? Opět proběhla diskuse a děti se dohadovaly, po kolika letech se tyto soutěže střídají. Po navození sportovní atmosféry děvče ze třetí třídy a chlapec ze čtvrté třídy začaly číst novou kapitolu a já jsem je ve čtení střídala. Po dočtení kapitoly jsme si zrekapitulovali, zda děti všemu porozuměly. Následně jsem dětem zadala kontrolní otázky z metodického listu a odpovědi jsem si zapsala.

Otázky z metodického listu a odpovědi dětí:

- 1) Jaký byl tatínek v příběhu? Charakterizuj postavu. „*Tatínek byl silný, měl svaly, protože nosil těžký batoh s jídlem.*“ „*Tatínek byl fanda do olympijských her.*“ „*Tatínek chtěl také soutěžit.*“
- 2) Jak se chovala maminka? Charakterizuj postavu. „*Maminka moc nefandila a raději pletla.*“ „*Maminka zvedla ruku tatínka, a tím ho přihlásila do soutěží.*“
- 3) Co všechno si zabalili s sebou na stadion? „*Dvě veky chleba a meloun.*“
- 4) V jakém prostředí se příběh odehrál? „*Jenom na stadionu.*“ „*A taky chvílku u nich doma, když balili batoh.*“
- 5) Je sport důležitý? „*Ano, abychom byli zdraví a měli sílu.*“ „*Sport je pro mě radost a baví mě se v něm zdokonalovat.*“
- 6) Na tabuli uděláme bubliny – brainstorming, co se ti vybaví, když se řekne olympiáda? „*Jarní a zimní.*“ „*Sportovci z různých zemí.*“ „*Jen ti nejlepší.*“

„Olympijské kruhy v pěti základních barvách – bílá, červená, modrá, žlutá a černá.“

- 7) Co je ještě důležité při sportu? *„Správně jíst.“ „Trénovat často.“ „Jezdit na soustředění.“*
- 8) Byl příběh poučný? *„Ano, nemáme jíst před soutěží bonbony ani nic škodlivého.“ „Nebát se sportovat a soutěžit.“ „Věřit si jako tatínek z knížky.“*

Poté se děti rozestoupily na koberci a proběhla pohybová rozcvička. Děti cvičily a zpívaly: „Hlava, ramena, kolena, palce“ a zpěv se zrychloval. Následně jsem dětem rozdala pracovní listy. Děti se usadily ke stolu a otázky jsme spolu postupně přečetly. Starší děti pracovaly samostatně.

Reflexe pracovních listů s odpověďmi na otázky.

- 1) Bylo těžké vymyslet, co si vzali tatínek s maminkou s sebou do batohu? *„Ani ne, autor knihy toho napsal hodně.“ „Bylo toho hodně, ale moc jsem si nezapamatovala.“ „Vlastě ano, bylo to těžké.“*
- 2) Jaký z úkolů tě bavil nejvíce a proč? *„Nejvíce mě bavilo vystřihovat a lepit, protože to mě baví.“ „Mě bavila ta křížovka, protože jsem chtěla vědět tajenku.“*

Závěrečné zhodnocení

Závěrečné zhodnocení třetího setkání proběhlo na koberci v komunikačním kruhu. Pracovní listy se dětem moc líbily. Největší radost měly, když mohly tvořit, stříhat a lepit. Velmi se jim také líbil čtený příběh, jelikož byl vtipný a sportovně laděný. Pochvalovaly si pohybovou rozcvičku.

Závěrečná reflexe

Dnešní setkání bylo plné energie, děti ví o sportu hodně a sami mě poučili o svých aktivitách. Předčítání kapitoly děti moc bavilo a s napětím čekaly na závěr příběhu.

Na otázky k příběhu děti pohotově odpovídaly, byly sdílné a nepřekřikovaly se. Jelikož děti odpovídaly na otázky a chtěly se podělit o svou myšlenku se sportem, časová dotace na pracovní listy nestačila a pouze jedna dívka dokončila i druhý list na doplnění. Z tohoto důvodu jsem nezvládla časovou dotaci a považuji setkání za splněné jen z poloviny. Celkově téma bylo zvoleno správně a děti bavil jak příběh, rozcvička, tak i pracovní list. Hlavně vystřihování dívky na skateboardu.

Překvapilo mě, že v družině nemají děti k dispozici žádné nůžky. Dvě děti si tedy vyndaly z penálu nůžky a ostatní si je půjčily. Křížovka byla pro prvňáčky složitá, jelikož ještě neznají háčky a čárky nad písmeny a hlavně neznají všechna písmena (např. R, Z). Všechny stanovené cíle v metodickém listu byly splněny, a proto považuji toto setkání za zdařilé.

7.3.4 Metodický a pracovní list č. IV

Místo realizace: ZŠ Lodhéřov, Lodhéřov 187, 378 26

Věková kategorie: 7 – 10 let (první, druhá a třetí třída)

Počet dětí: 4 (4 dívky)

Téma setkání: Zvířata

Pomůcky: kniha *Tatínek není k zahození*, pracovní listy, psací potřeby a pastelky

Cíle setkání:

- Kognitivní – děti čtenému textu rozumí a uvědomují si pojem zvířecí říše a fauna, diskutují o hlavním hrdinovi příběhu
- Afektivní – děti umí vlastními slovy vyjádřit své pocity a myšlenky při tématu zvířata domácí a volně žijící. Umí zhodnotit chování postav v textu a vyjádřit svůj vlastní názor na ně.
- Psychomotorické – děti rozvíjejí při zpěvu a tanci komunikaci mezi sebou; dokážou se bezpečně pohybovat po družině, logicky uvažují při slovních hádkách, mají správný úchop tužky

Čtvrté setkání – čtvrtek 8. 2. 2024

Čtvrté setkání se uskutečnilo s kapitolou *Tatínek a splašená zvířata*. Nejprve proběhlo pozdravení v komunikačním kruhu na koberci. S dětmi jsme si zrekapitulovaly, co proběhlo v předchozích setkáních. Děti mě doplňovaly. Přečetla jsem název kapitoly a zeptala jsem se dětí, zda ví, co je fauna a flóra. Mezi dětmi proběhla diskuse. Když jsme si rozdíl vysvětlili, dětem jsem četla rýmované hádanky. Nejprve jsem chtěla přečíst pouze čtyři, ale dětem se hádanky natolik zalíbily, že jsem přečetla všech patnáct, které jsem si připravila. Po úvodních hrátkách jsem začala číst novou kapitolu a děvčata mě ve čtení střídala. Po dočtení kapitoly jsme si zrekapitulovali, zda všemu porozuměly. Následně jsem dětem zadala otázky z metodického listu.

Otázky z metodického listu a odpovědi dětí:

- 1) Jaký byl tatínek? Charakterizuj postavu. „Měl rád červené kalhoty.“ „Zachraňoval zvířata ze ZOO.“ „Má rád maminku, koupil jí dárek.“ „Pomáhal policistům.“ „Tatínek byl statečný.“
- 2) Jak se tatínek choval? „Tatínek byl statečný a nebál se zvířat.“ „Zachoval se správně, neutekl, jako ostatní. Ani policisté mu nepomohli.“
- 3) Na co lákal tatínek hady? Čím odradil a uspal šelmy? „Hady lákal na pískání, protože na pískání hadi přilézají.“ „Šelmy odradil a uspal voňavkou. Celý se postříkal a jim to smrdělo.“ „Až omdleli.“
- 4) V jakém prostředí se příběh odehrál? „V obchodě, na náměstí a na ulici.“
- 5) Proč jsou zvířata důležitá? Na tabuli uděláme bubliny – brainstorming, co se ti vybaví, když se řekne ochrana zvířat? „Zvířata máme doma jako mazlíčky, jsou naši kamarádi.“ „Pomáhají nám silou – jako slon, kůň, býk.“ „Hmyz opyluje rostlinky.“ „Včelky nám dávají med a slepice vajíčka.“ „Chrání nás i náš dům – třeba pes.“ „Máme je pro maso, mléko, tuk.“ Když jsem napsala na tabuli ochrana zvířat, doplňovali pouze třetáci a čtvrtáci: „Nezabíjet pro zisk a trofeje.“ „Ulov jen tolik, kolik sníš.“ „Nezabíjet velryby pro tuk a žraloky pro ploutve a zuby.“ „Chránit celá stáda, ne jen jednotlivce.“
- 6) Co je ještě důležité? „Důležitá je příroda, rostliny, voda a vzduch.“ „Také půda a slunce.“ „Bez rostlin by nebyli ani zvířata ani lidé.“
- 7) Byl příběh poučný? „Ano, protože si uvědomíme, že zvířata musíme chránit i v zoologických zahradách.“

Po vypracování pracovních listů jsem s dívkami šla do tělocvičny, která se nachází hned vedle družiny. Tam jsme si sedly na žíněnky a zazpívaly si písničku: „Když jsem já sloužil“ a vytleskávaly jsme do rytmu.

Reflexe pracovních listů, otázky a odpovědi dětí.

- 1) Bylo těžké vymyslet, co si představíš, když se řekne ochrana zvířat? „Docela jo, protože vím, co to znamená, ale neumím to napsat.“ „Zvířata bysme měli chránit, hlavně před lidmi. Kvůli lidem už některá zvířata vyhynula.“
- 2) Jaký z úkolů tě bavil nejvíce a proč? „Bavilo mě malovat kašnu s hady, protože ráda maluju a mohla jsem kreslit dle své fantazie.“ „Bavil mě úkol č. 4 – doplnění mlád'at srny, lišky, bachyně nebo kosice, protože jsem tipovala odpovědi.“

Závěrečné zhodnocení

Čtvrté setkání se dívkám moc líbilo. Při závěrečném zhodnocení u stolečku neskrývaly své nadšení z příběhu i pracovních listů. Dívky ale přiznaly, že téma ochrany zvířat je náročné na vysvětlování, ale důležité pro přírodu i pro lidi. Zvířecí hádanky, které byly zařazeny

v úvodu, bavily děti všech věkových kategorií. Hudební činnost s vytleskáváním byla zařazena hlavně pro první třídu.

Závěrečná reflexe

Téma ochrany zvířat bylo náročnější. Děti měly problém s vyjadřováním se. Zařazení zvířecích hádanek a zpěvu s vytleskáváním hodnotím jako vydařené, protože byly určeny prvňáčkům. Všechny edukační cíle setkání byly naplněny, proto i setkání hodnotím za vydařené. Překážkou na tomto setkání byl nedostatek pomůcek na psaní a kreslení.

7.3.5 Metodický a pracovní list č. V

Místo realizace: ZŠ Lodhěřov, Lodhěřov 187, 378 26

Věková kategorie: 8 – 10 let (třetí a čtvrtá třída)

Počet dětí: 2 (2 dívky)

Téma setkání: Oslava

Pomůcky: kniha *Tatínek není k zahození*, pracovní listy, psací potřeby a pastelky

Cíle setkání:

- Kognitivní – děti čtenému textu rozumí a uvědomují si pojem oslava, diskutují o hlavním hrdinovi příběhu
- Afektivní – děti umí vlastními slovy vyjádřit své pocity a myšlenky při tématu slavení. Umí zhodnotit chování postav v textu a vyjádřit svůj vlastní názor na ně.
- Psychomotorické – děti rozvíjejí při zpěvu a tanci komunikaci mezi sebou; mají správný úchop tužky

Páté setkání – pátek 9. 2. 2024

Páté setkání se uskutečnilo s kapitolou *Tatínek a bankovní lupiči*. Jelikož byly v družině pouze dvě dívky, pozdravení proběhlo u stolečku. Přečetla jsem název kapitoly a zeptala jsem se dětí, zda rozumí pojmu bankovní lupiči. Proběhla diskuse a já jsem poté začala číst kapitolu. Po dočtení kapitoly jsme si zrekapitulovaly, zda dívky všemu porozuměly. Následně jsem dětem zadala otázky z metodického listu.

Otázky z metodického listu a odpovědi dětí:

- 1) Jaký byl tatínek? Charakterizuj postavu. *„V bance se tatínek líbil, byl takový roztomilý.“* *„Nechtěl dopustit, aby kvůli lupičům neměl peníze na dárky k narozeninám.“*
- 2) Jak se zachovala maminka? Charakterizuj postavu. *„Byla vyděšená, že zapoměla na narozeniny svých dětí.“* *„Maminka pořád říkala: Já popleta popletená bezhlavá.“* *„Byla roztomilá a hloupinká.“*
- 3) Jak nakonec problém se zapomenutými narozeninami vyřešili? *„Maminka upekla dort a tatínek zašel do banky pro peníze, aby nakoupil dárky.“*
- 4) V jakém prostředí se příběh odehrál? *„Nejprve doma a potom v bance.“*
- 5) Co se ti vybaví, když se řekne oslava? *„Rodiče mi uvaří to, co mám ráda.“* *„Přijede babička s dědou a všichni mi popřejí vše nejlepší.“* *„Dostanu krásné dárky.“* *„Pozvu si kamarádky.“*
- 6) Co je ještě při oslavě důležité? *„Pěkně se všichni oblečou.“* *„Na nic nezapomenout, je důležité.“*
- 7) Byl příběh poučný? *„Ano, loupit se nesmí. Lupiči byli potrestáni a tatínek za jejich přemožení byl hrdina.“*

Po diskuzi otázek z metodického listu si dívky vyzvedl dědeček a na pracovní listy již nám nezbyl čas. Žádné děti v družině nezůstaly a následující týden byly prázdniny. Toto setkání tak nebylo dokončeno.

Závěrečné zhodnocení

Toto setkání považuji za nesplněné, jelikož jsem s dívkami nesplnila celé zadání a neproběhla reflexe pracovních listů. Dívkám se příběh líbil i krátké setkání. Cíle nebyly zcela splněny.

Závěr

Cílem bakalářské práce s názvem *Vybraná literární tvorba pro děti autora A. Goldflama a její využití ve volnočasové výchově ke čtenářství* bylo představení autora, jeho literární tvorby pro děti a mládež a možností využití autorovy tvorby v rámci výchovy ke čtenářství ve volném čase.

Teoretická část se skládá ze šesti kapitol. V první kapitole je představen autorův životopis a profesní kariéra pedagoga, režiséra, herce, spisovatele a čtenáře knih. Uvádím zde, jak se seznámili autorovy rodiče za druhé světové války a jak malý Arnošt Goldflam četl vše kromě pohádek. Byl vášnivým čtenářem již od dětského věku. Později nastoupil do HaDivadla a poté začal studovat obor režie na JAMU. Zajímavostí je, že k pohádkám pro děti se dostal až v dospělosti, když se mu narodily děti. Vymýšlel pro ně pohádky na dobrou noc. V této první kapitole je nastíněna literární tvorba pro dospělé a literární tvorba pro děti a mládež. Zajímavostí je první kniha vydaná pro dospělé, monodrama *Biletárka – jeden den*, která je z roku 1983. Inspirací pro psaní dětských knih byly Goldflamovi děti Sylva a Otto - Antonín. Dětem věnoval knihu *Tatínek není k zahození*.

V následující druhé kapitole je blíže rozčleněna literární tvorba pro děti a mládež, která byla zpracována do tabulky s přehledem titulů, žánrovým zařazením, věkovým určením, rokem vydání a nakladatelstvím. V tabulce je uvedeno dvanáct knih a jedna divadelní hra. Divadelní hra se již nehraje, ale knihy pro děti a mládež autor stále píše. Poslední kniha pro mládež vyšla v listopadu 2023. Třetí kapitola rozčleňuje základní představení knižních titulů podle žánrů na leporela, pohádky, horory a divadelní hry. V této kapitole je blíže představen obsah každé knihy s mými osobními postřehy, jak kniha na mě nebo mou malou dceru zapůsobila. Čtvrtá kapitola je zaměřena na získaná ocenění literární a dramatické tvorby. Ocenění získal Goldflam mnoho, některá jsou za knižní počiny, ostatní za divadelní.

Poslední šestá kapitola uvádí přehled vybraných výukových metod pro práci s textem, které jsem použila při vypracování metodických a pracovních listů. Kniha „*Tatínek není k zahození*“ sloužila jako podklad k tvorbě praktických listů. V kapitole jsou popsány komunikační metody (komunikační kruh a komunitní kruh), které jsou základní při práci s knihou u dětských čtenářů. Ostatní metody (např. čtení s předvídáním nebo klasický brainstorming), které jsem použila, byly upraveny pro snadnější vysvětlení dětem.

Základním pramenem bylo dílo *Tatínek není k zahození*, které odpovídá věkové kategorii od 6 let věku dítěte a probouzí zájem o čtení u dětí. Vybrané kapitoly z knihy uvádí posluchače přímo do děje již v úvodním oslovení: „*Moje milé děti...*“ a tím si text získá okamžitou pozornost posluchačů. Vybrané kapitoly byly zpracovány tak, aby rozvíjely u dětí cíle v kognitivní, afektivní a psychomotorické oblasti.

K realizaci praktické části byly vytvořeny čtenářské lekce a sada metodických a pracovních listů.

Praktická část se skládá ze čtyř kapitol. První kapitola přibližuje projekt „*Realizační týden s knihou od autora Arnošta Goldflama*“. Projekt se jmenoval: Co je důležité? (Zdraví, rodina, příroda). Každý den byl zaměřený na jedno z témat.

Druhá kapitola blíže charakterizuje zařízení, ve kterém byl projekt realizován. Setkání se uskutečnilo na Základní škole v malé obci Lodhěrov. Jedná se o malotřídní školu, proto mě zajímalo, jak bude setkání v družině probíhat a jaká věková skupina dětí v družině převládá.

Ve třetí kapitole je charakterizována kniha „*Tatínek není k zahození*.“ Za knihu obdržel autor ocenění *Magnesia Litera* a zajímavostí je zpracování divadelní hry podle stejnojmenné knihy, kterou režíroval opět sám autor.

Poslední čtvrtá kapitola „*Realizace metodických a pracovních listů*“ je dále rozčleněna na pět podkapitol na „*Metodický a pracovní list č. I, II, III, IV a V.*“ V této kapitole jsou představeny konkrétní aktivity pro práci s knihou a metodiku pro jejich využití. Tato část také obsahuje otázky z metodického listu a odpovědi dětí, reflexi pracovních listů a závěrečné zhodnocení realizace setkání s dětmi. V této rozsáhlé části uvádím odpovědi dětí na otázky z metodického listu a také podrobně představuji průběh každého setkání. Metodické a pracovní listy jsem tvořila poprvé a obávala jsem se odborného zpracování. Příprava čtenářských lekcí mě bavila a postupem mé obavy opadaly.

U každého setkání s knihou byly určeny dílčí cíle, které nebyly vždy zcela naplněny. Ne vždy děti dokázaly odpovědět na otázky, které jsem jim pokládala po předčtení každé kapitoly. Hlavně první dva dny byly děti při předčítání nesoustředěné, a proto některé odpovědi hádaly. Při psaní odpovědí do pracovních listů některé děti měly snahu spíše opisovat od spolužáků. Další dny byly děti již připravené a těšily se na čtení i pracovní listy. Nejvíce je bavilo poslouchat četbu, slovní hrátky a výtvarná a pracovní činnost. Při výtvarné a pracovní činnosti měly děti možnost sebevyjádření se jinou formou než slovní a z toho byly nadšené.

Jsem ráda, že jsem si prostřednictvím literární tvorby současného autora A. Goldflama mohla vyzkoušet práci s literárním textem v daném zařízení. Odesla jsem si řadu cenných zkušeností a dětem ukázala cestu ke čtenářství.

Seznam použitých zdrojů

ČAPEK R., *Moderní didaktika: lexikon výukových a hodnotících metod*, Praha, Grada, 2015.

DENKOVÁ, Magdaléna. *Styl divadelních her Arnošta Goldflama*. Bakalářská práce, vedoucí Mareš, Petr. Univerzita Karlova, Filozofická fakulta, Ústav českého jazyka a teorie komunikace, 2014.

GOLDFLAM, Arnošt. *3x Agátka Kulhánková*. Ilustroval Petra ŠTĚTINOVÁ-GOLDFLAMOVÁ. Zvole u Prahy: Nakladatelství Andrej Šťastný, 2016. ISBN 978-80-86739-66-3.

GOLDFLAM, Arnošt. *Hledání ztraceného tatínka*. Ilustroval Petra ŠTĚTINOVÁ-GOLDFLAMOVÁ. V Praze: Nakladatelství Andrej Šťastný, 2018. ISBN 978-80-86739-70-0.

GOLDFLAM, Arnošt. *Několik historek ze života AG: rozhovor s Petrem Štědroněm a Jiřím Trávníčkem*. Brno: Host, 2006. ISBN 80-7294-183-6.

GOLDFLAM, Arnošt. *O nepotřebných věcech a lidech: pohádky*. Ilustroval Petra ŠTĚTINOVÁ-GOLDFLAMOVÁ. V Praze: Nakladatelství Andrej Šťastný, 2014. ISBN 978-80-86739-60-1.

GOLDFLAM, Arnošt. *Praha strašidelná*. Ilustroval Petra ŠTĚTINOVÁ-GOLDFLAMOVÁ. V Brně: CPress, 2022. ISBN 978-80-264-4483-1.

GOLDFLAM, Arnošt. *Příhoda málo uvěřitelná*. Ilustroval Petra ŠTĚTINOVÁ-GOLDFLAMOVÁ. Bludiště (Cesta domů). V Praze: Cesta domů, 2016. ISBN 978-80-88126-17-1.

GOLDFLAM, Arnošt. *Sny na dobrou noc*. Ilustroval Petra ŠTĚTINOVÁ-GOLDFLAMOVÁ. Praha: Nakladatelství Andrej Šťastný, 2012. ISBN 978-80-86739-47-2.

GOLDFLAM, Arnošt. *Standa a dům hrůzy*. Ilustroval Lucie LOMOVÁ. Zvole u Prahy: Nakladatelství Andrej Šťastný, 2008. ISBN 978-80-86739-34-2.

GOLDFLAM, Arnošt. *Strašidelná Šumava*. Ilustroval Petra ŠTĚTINOVÁ-GOLDFLAMOVÁ. V Brně: CPress, 2023. ISBN 978-80-264-4992-8.

GOLDFLAM, Arnošt. *Strašidelné Brno*. Ilustroval Petra ŠTĚTINOVÁ-GOLDFLAMOVÁ. V Brně: CPress, 2021. ISBN 978-80-264-3755-0.

GOLDFLAM, Arnošt. *Tatínek 002: [pohádky pro celou rodinu]*. Ilustroval Petra ŠTĚTINOVÁ-GOLDFLAMOVÁ. Praha: Nakladatelství Andrej Šťastný, 2006. ISBN 80-86739-25-2.

GOLDFLAM, Arnošt. *Tatínek není k zahzení: [pohádky pro malé i velké]*. Ilustroval Petra ŠTĚTINOVÁ-GOLDFLAMOVÁ. Praha: Andrej Šťastný, 2004. ISBN 80-86739-15-5.

HAYES N., *Aplikovaná psychologie*, Praha: Portál, 2003. ISBN 80-7178-807-4.

JANOŠEK, Pavel, ed. *Slovník českých spisovatelů od roku 1945*. Praha: Brána, 1995. ISBN 80-85946-16-5.

JANOŠOVÁ P., *Divčí a chlapecká identita*, Havlíčkův Brod: Granada Publishing a. s., 2008. ISBN 978-80-247-2284-9.

JEDLIČKA, R., *Psychický vývoj dítěte*. Praha: Grada, 2017. ISBN 978-80-271-0096-5.

LHOTÁK, Kamil a GOLDFLAM, Arnošt. *Rychle vpřed: dědečku, vyprávěj!*. V Praze: Albatros, 2015. ISBN 978-80-00-04109-4.

NAKONEČNÝ, M., *Obecná psychologie*, Praha: Triton, 2015. ISBN 978-80-7387-929-7.

ŘÍČAN, Pavel. *Cesta životem: [vývojová psychologie]: přepracované vydání*. 3. vyd. Praha: Portál, 2014. ISBN 978-80-262-0772-6.

SNÁŠEL, Jakub. *Vybrané archetypy v autorské pohádce Arnošta Goldflama* [online]. Brno, 2011 [cit. 2023-11-22]. Dostupné z: <https://theses.cz/id/lhx9lr/>. Diplomová práce. Masarykova univerzita, Filozofická fakulta. Vedoucí práce Mgr. Vlastimil Čech, Ph.D.

ŠUBRTOVÁ, Milena a CHOCHOLATÝ, Miroslav. *Slovník autorů literatury pro děti a mládež*. Praha: Libri, 2012. ISBN isbn978-80-7277-506-4.

TOMEŠ, Josef. *Český biografický slovník XX. století*. Praha: Paseka, 1999. ISBN 80-7185-245-7.

VÁGNEROVÁ M., *Vývojová psychologie I. Dětství a dospívání*, Praha: Karolinum, 2005. ISBN 80-246-0956-8.

ZORMANOVÁ, Lucie. *Výukové metody v pedagogice: tradiční a inovativní metody, transmisivní a konstruktivistické pojetí výuky, klasifikace výukových metod*. Pedagogika (Grada). Praha: Grada, 2012. ISBN 978-80-247-4100-0.

Internetové zdroje

HOŘÍNEK, Zdeněk. *Kouzlo naivity. Literární noviny*. [online]. 1998, roč. 9, č. 18 [cit. 2023-09-27]. Dostupné z: <https://archiv.ucl.cas.cz/?path=LitNIII/9.1998/18/14.png>. S. 14.

Informační portál českého divadla. [online]. [cit.2023-20-11]. Dostupné z: <https://www.divadlo.cz/?clanky=goldflam-dostal-od-festivalu-pristi-vlna-cenu-zivouci-poklad>

Server *Lidovky.cz*. [online]. [cit.2023-09-20]. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/domov/arnost-goldflam-se-stal-profesorem.A071106_000062_ln_noviny_sko.

SIKORA, Roman. Je to jak z mého kusu: Rozhovor Arnoštem Goldflamem. *Literární noviny*. [online]. 2005, roč. 16, č. 24 [cit. 2023-10-27]. Dostupné z: <http://archiv.ucl.cas.cz/index.php?path=LitNIII/16.2005/24>. S.15. Webové stránky *CSFD.cz*. [online]. [cit.2023-10-21]. Dostupné z: <https://www.csfd.cz/film/713487-o-nepotrebnych-vecech-a-lidech/prehled/>

Webové stránky *Albatros Media a.s.* [online]. [cit.2024-20-01]. Dostupné z: <https://www.albatrosmedia.cz/tituly/39028491/prihoda-malo-uveritelna-audiokniha-pro-deti/>

Webový portál *Aktuálně.cz*. [online]. [cit.2023-10-12]. Dostupné z: <https://blog.aktualne.cz/blogy/arnost-goldflam.php?itemid=3217>

Webové stránky *CSFD.cz*. [online]. [cit.2023-10-21]. Dostupné z: <https://www.csfd.cz/film/713487-o-nepotrebnych-vecech-a-lidech/prehled/>

Webové stránky časopisu *Vital*. [online]. [cit.2023-09-21]. Dostupné z: <https://vitalplus.org/herec-a-reziser-arnost-goldflam-o-sobe-rika-ze-je-pozitivne-naladeny-pesimista/>

Webové stránky *Českého rozhlasu*. [online]. [cit.2023-10-21]. Dostupné z: <https://www.mujirozhlas.cz/alex-host/arnost-goldflam-jsem-spokojen-kdyz-neprichazi-katastrofa-nejsem-typ-stastneho-cloveka>

Webové stránky *idnes.cz*. [online]. [cit.2024-27-01]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/kultura/divadlo/pohadky-plne-nasili-nejsou-pro-deti.A041208_120847_divadlo_gra

Webové stránky literárního obtýdeníku *Tvar* [online]. [cit.2024-01-03]. Dostupné z: http://old.itvar.cz/prilohy/128/20TVAR_08.pdf

Webové stránky *Magnesia litera*. [online]. [cit.2023-20-11]. Dostupné z: <https://www.magnesia-litera.cz/rocnik/2005/>

Webové stránky *Ministerstva kultury*. [online]. [cit.2023-20-11]. Dostupné z: https://www.mkcr.cz/doc/cms_library/15_statni-ceny-a-ceny-mk-2023_brozura-17873.pdf

Webové stránky *naposlech.cz*. [online]. [cit.2024-25-01]. Dostupné z: <https://naposlech.cz/audiokniha/recenze/standa-a-dum-hruzy>

Webové stránky *Národního pedagogického muzea a knihovna J. A. Komenského*. [online]. [cit.2023-20-11]. Dostupné z: <https://www.npmk.cz/sites/default/files/suk/archiv/Výsledky%20SUK%202006.pdf>

Webové stránky *Ústavu pro českou literaturu AV ČR*. [online]. [cit.2023-20-11]. Dostupné z: <https://service.ucl.cas.cz/ceny/index.php?c=66>

Seznam příloh

Tabulka č.2 Přehled knižních titulů pro dospělé.....	50
Příloha I. Pracovní list č. 1.....	51
Příloha II. Pracovní list č. 2.....	54
Příloha III. Pracovní list č. 3.....	57
Příloha IV. Pracovní list č. 4.....	60
Příloha V. Pracovní list č. 5.....	63
Příloha VI. Ukázka vypracovaného pracovního listu č. I.....	66
Příloha VII. Ukázka vypracovaného pracovního listu č. II.....	68
Příloha VIII. Ukázka vypracovaného pracovního listu č. II.....	70
Příloha IX. Ukázka vypracovaného pracovního listu č. IV.....	72

Přílohy

Tabulka 2: Přehled knižních titulů pro dospělé od autora Arnošta Goldflama

Žánrové zařazení knihy	Název titulu	Rok vydání	Nakladatelství
Scénář k divadelní hře	<i>Biletářka – Jeden den : dvě monodramata</i> <i>Červená knihovna : monodrama</i> <i>Tři hry</i> <i>Písek (tak dávno)</i> <i>Návrat ztraceného syna/Písek/Několik historek ze života Bédi Jelínka/Oči bludných hvězd</i> <i>Agátománie; Biletářka; Červená knihovna; Jeden den; Jedna noc aneb Sen</i> <i>Smlouva</i> <i>Doma u Hitlerů</i> <i>Dámská šatna</i> <i>Ženy a panenky</i> <i>Blbá Veruna</i> <i>Písek a další kousky</i> <i>Vratká prkna</i> <i>Horror a další hrůzy</i>	1. vyd. 1983 1. vyd. 1986 1. vyd. 1987 1. vyd. 1988 1. vyd. 1996 1. vyd. 1999 1. vyd. 1999 1. vyd. 2007 1. vyd. 2009 1. vyd. 2009 1. vyd. 2010 1. vyd. 2010 1. vyd. 2012 1. vyd. 2016	Dilia Dilia Dilia Dilia Větrné mlýny Větrné mlýny Větrné mlýny Větrné mlýny Aura Pont Větrné mlýny Větrné mlýny Větrné mlýny Větrné mlýny Větrné mlýny
Povídky	<i>Pořád o jednom a jině</i> <i>Osudy a jejich pán a jiné povídky</i> <i>Tata a jeho syn</i> <i>Podivné historky ze života</i> <i>Hlavně o mamince</i>	1. vyd. 2003 1. vyd. 2005 1. vyd. 2012 1. vyd. 2018 1. vyd. 2021	Sefer Sefer Sefer Větrné mlýny Větrné mlýny
Naučná literatura	<i>Několik historek ze života AG</i> <i>Na houby – Český houbařský rok</i> <i>Brno, ty město mých snů</i>	1. vyd. 2006 1. vyd. 2016 1. vyd. 2022	Host Česká televize (Edice ČT) Větrné mlýny
Beletrie	<i>Dopisy Ježíškovi</i>	1. vyd. 2021	Portál

Příloha I.: Pracovní list č. 1

1. V následujících slovech přečti vždy třetí písmeno. Písmena zapiš a přečti tajenku.

a) pohrát marmeláda voda mšice pinzeta hlad

b) potvora statečný natřený vnímat víno přehodila čokoláda

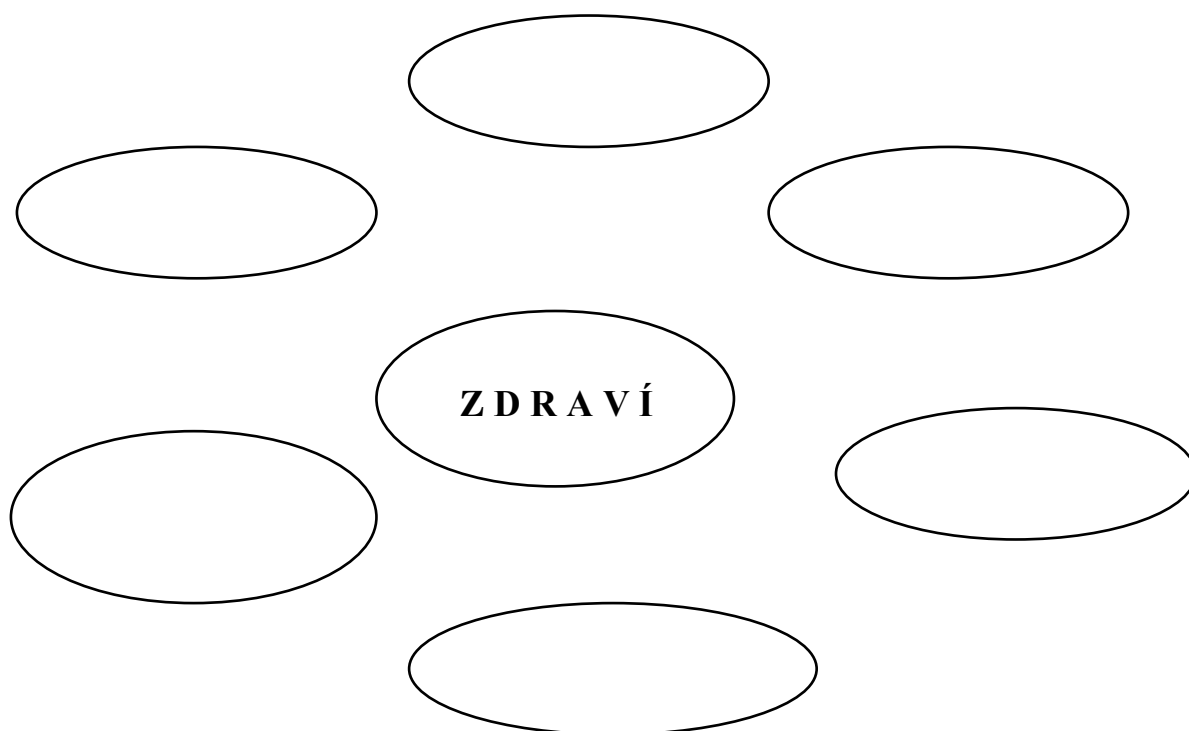
c) rodiče drogerie děkoval tatínek uhodil vartoval

2. Co všechno tatínek použil na záchranu dětí? Podtrhni modrou pastelkou.

cukr ocet mouku marmeládu tvarůžky mléko jogurt víno

pivo kečup hořčice med

3. Napiš, co děláme, abychom byli zdraví.

4. Nakresli ovoce nebo zeleninu, kterou máš rád.

5. Viry a bacily smazali všechny háčky a čárky nad písmenky v básničce. Doplň je.

Vitaminy¹

Když máš málo vitaminů,
jez ovoce a zeleninu.

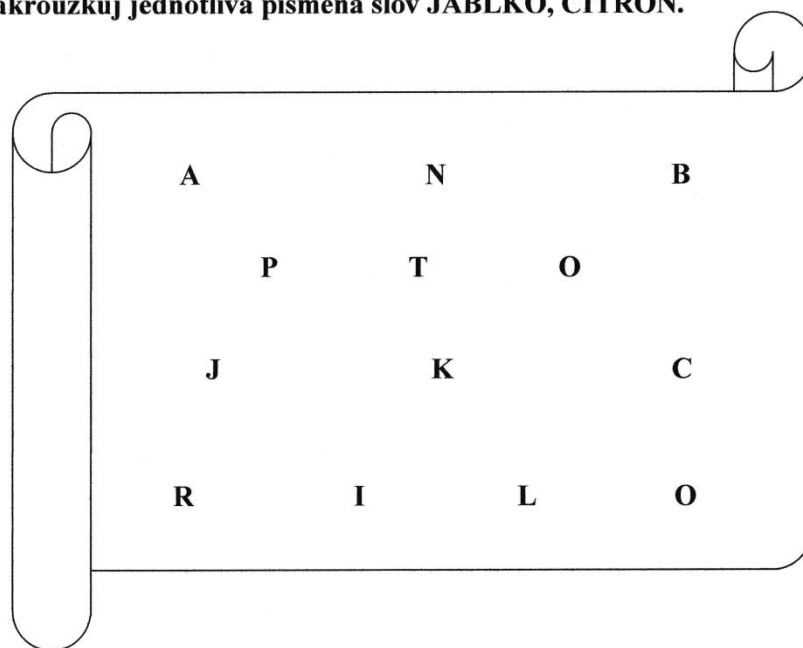
Bacily snadno přemohou,
nemoci na tebe nemohou.

Citron je kyselý, mrkev je sladká.

Kiwi je chlupatý, jablka hladká.

Pětkrát denně malou porci
a budou z nás zdraví borci...

6. Zakroužkuj jednotlivá písmena slov JABLKO, CITRON.

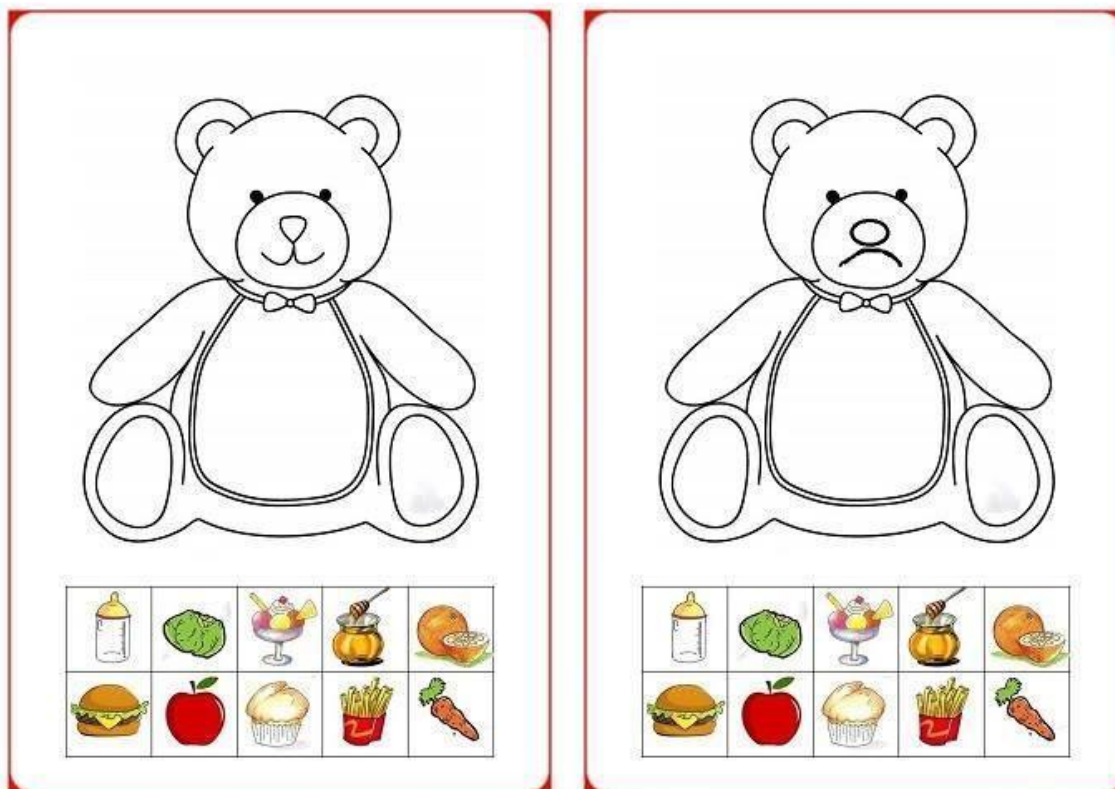

¹ <https://cz.pinterest.com/pin/603271312606291832/>

Příloha II.: Pracovní list č. 2

1. Napiš, co, nebo kdo tě rozveselí, když jsi nemocný.

2. Urči, které jídlo je zdravé a které není.⁹⁴

⁹⁴ <https://i.pinimg.com/originals/b5/c5/08/b5c508f12469c3644ed8f4dceec1f202.jpg>

3. Viry a bacily dováděly a spojily slova dohromady. Tvým úkolem je slova oddělit čarou. Slova zapiš do řádků.

**PREZIDENTVZALBAREVNOUTUŽKUZAMYSLELSEPOKOUSALAPOCUMLA
L.**

4. Správný postup, jak si mýt ruce. Spoj slova s čísly.

Namýdlím si ruce	1)
Zavřít vodu	2)
Pustit vodu u umyvadla	3)
Utřít ruce do ručníku	4)
Spláchnout mýdlo	5)
Vzít si mýdlo	6)

5. V kterém období bývají děti nejvíce nemocné? Správné odpovědi podtrhni modrou.

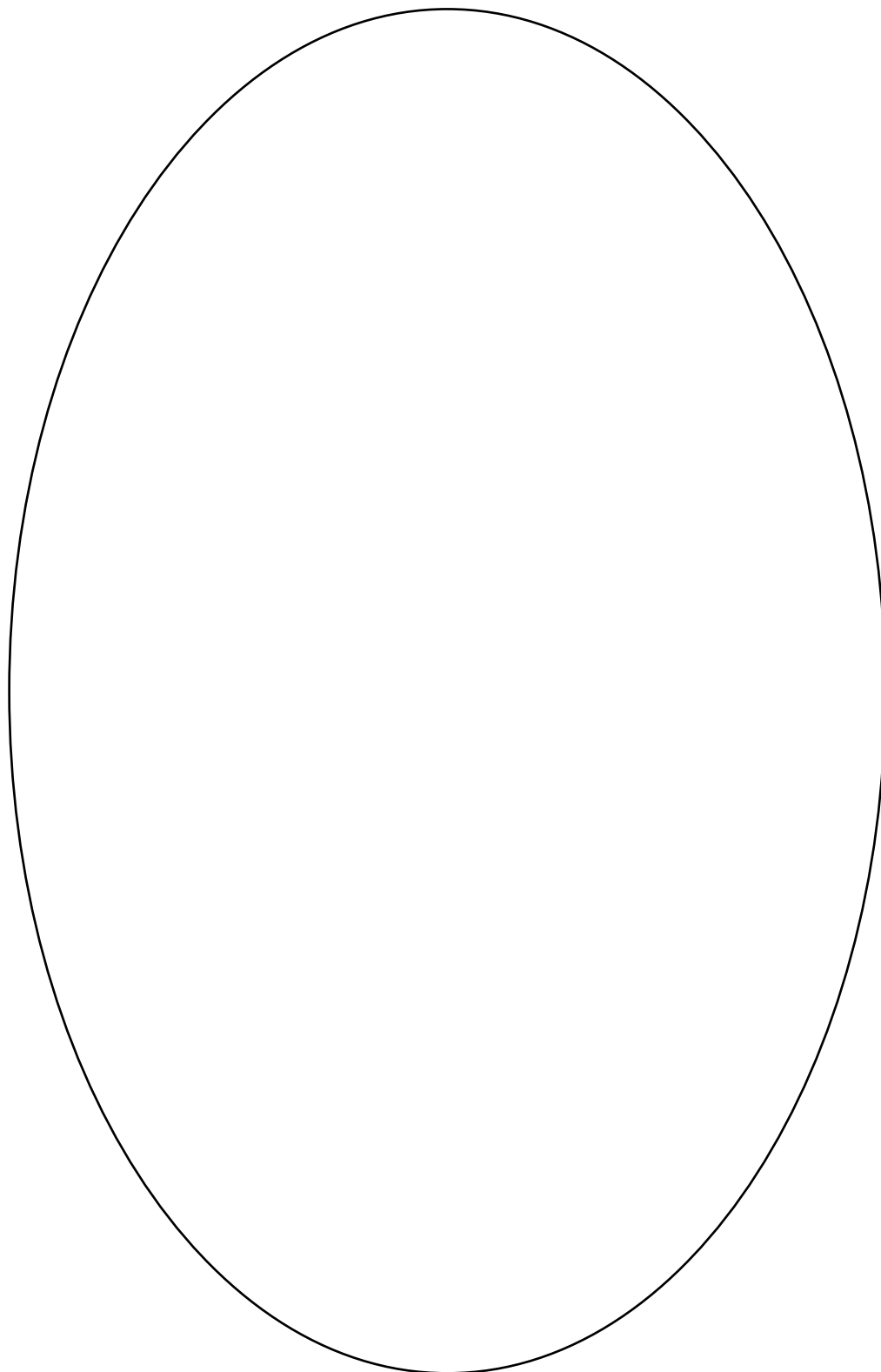
JARO

LÉTO

PODZIM

ZIMA

6. Nakresli viry a bacily dle své fantazie.

Příloha III.: Pracovní list č. 3

1. Který sport máš nejráději?

2. Vyplň sportovní křížovku.⁹⁵

ZIMNÍ

--	--	--	--	--	--	--

2.

4.

											Í
2.			C								
	3.	H									
	4.						N				
5.	B										
6.				V							

6.

3.

1.

5.

⁹⁵ <https://cz.pinterest.com/pin/804807395938163302/>

3. Podtrhni zelenou barvou letní sporty a žlutou barvou zimní sporty.

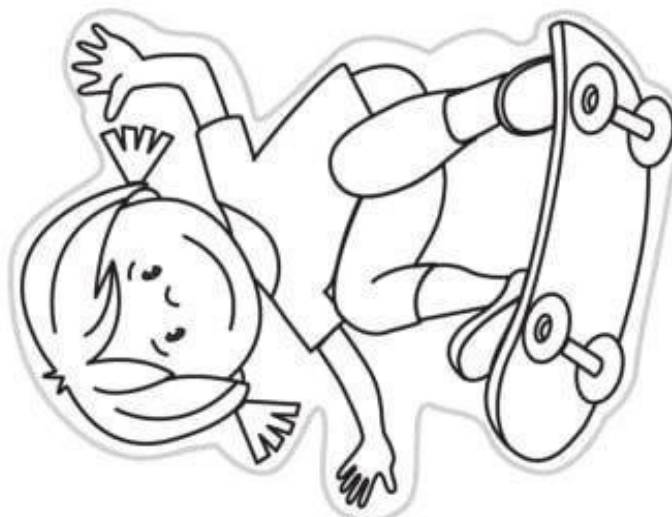
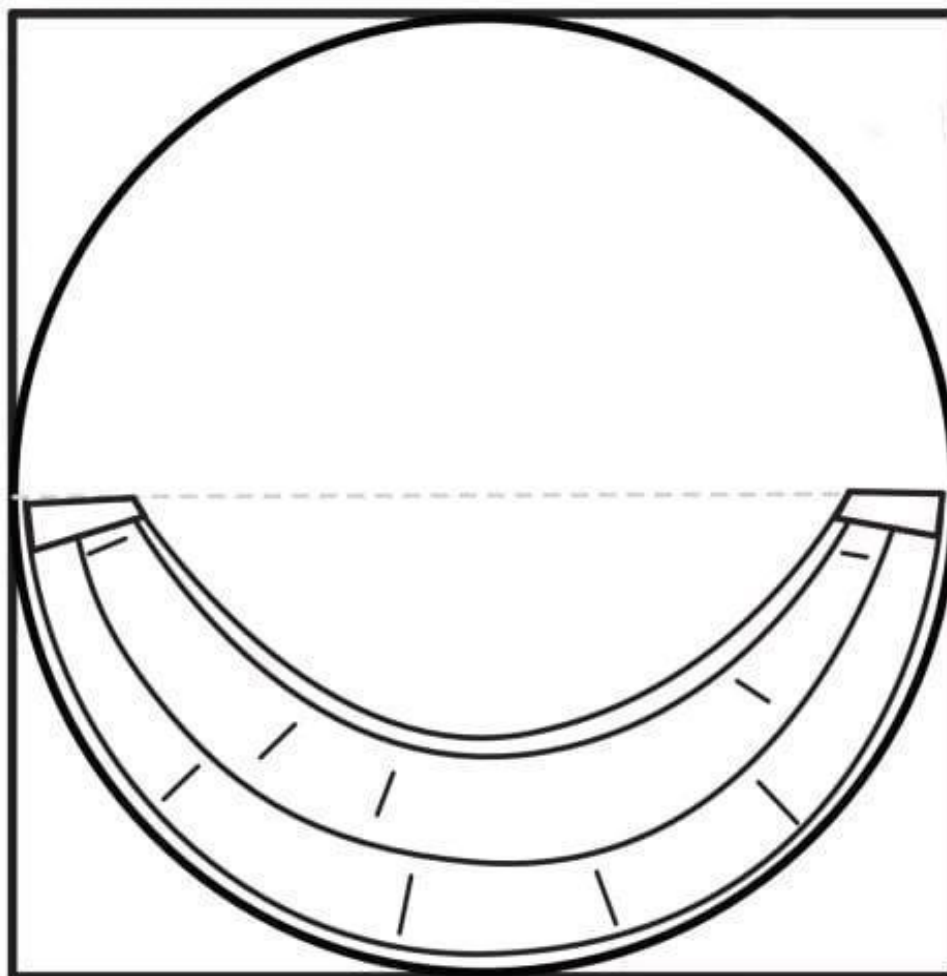
**Hokej, plavání, fotbal, lyžování, bruslení, kolo, sáňkování,
skok do písku, hod koulí do dálky**

**4. Pokud jsi pozorně poslouchal četbu, bude pro tebe jednoduché
odpovědět na tyto otázky:**

a) Jaké ovoce měl tatínek sebou na stadion? Vyjmenuj alespoň 3.

b) Co měla maminka s sebou na stadionu pro zábavu?

6. Obrázek vybarvi a poté vystříhni a nalep.

Příloha IV.: Pracovní list č. 4

1. Máte doma nějaké zvířátko? Které?

2. Která zvířata se splašila v zoologické zahradě? Přehod' písmenka a zapiš správně.

a) hda

b) grty

c) vel

d) dýlkorok

e) vacidr

d) lons

3. Kam tatínek uklidil hady? Urči a namaluj.

a) do sklepa

b) do kašny

c) do klece

4. „Zvířata a jejich děti“

Doplňte k rodičům jejich mláďata.

Domáci zvířata

KOCOUR KOČKA –

KOHOUT SLEPICE –

OVCE BERAN –

KRÁVA BÝK –

KLISNA HŘEBEC –

KACHNA KAČER –

Divoká zvířata

SRNEC SRNA –

JELEN LAŇ –

LIŠÁK LIŠKA

KANEC BACHYNĚ –

ZAJÍC ZAJEČICE –

LOS LOSICE –

KOS KOSICE –

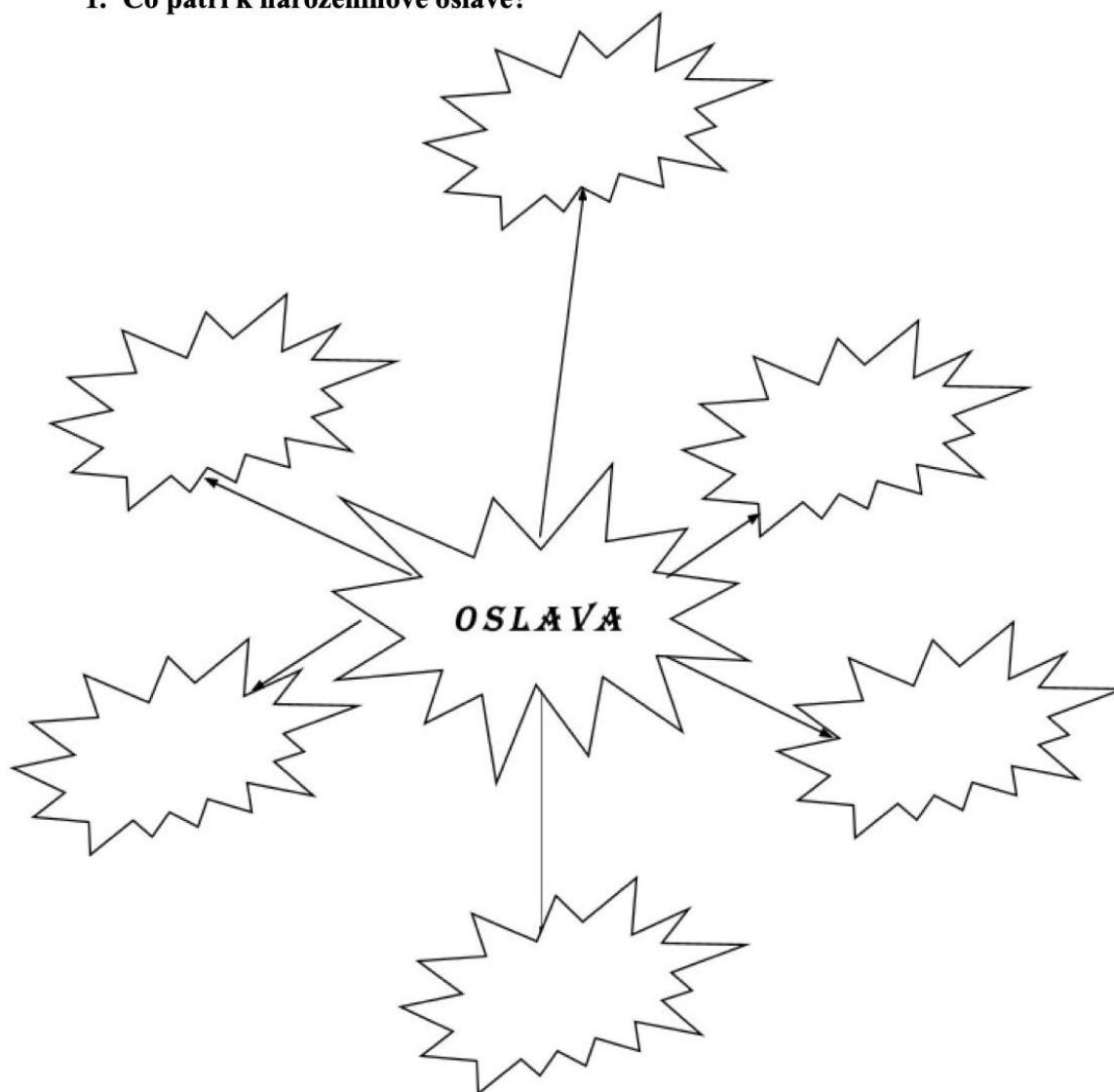
5. Kolik vidíš šelem na obrázku z knihy? Zapiš pod obrázek.

Na obrázku je _____ šelem

Příloha V.: Pracovní list č. 5

1. Co patří k narozeninové oslavě?

2. Co řekla paní informátorka z banky tatínkovi? Vyber jen jednu odpověď.

„Pane, vy jste byl jak ten...“⁹⁶

- a) Princ Kaspian
- b) Princ Miroslav
- c) Žabí princ
- d) Princ Bajaja

3. Co si tatínek ještě odnesl z banky, když si vybral peníze z účtu?

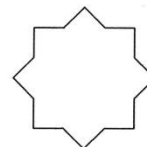
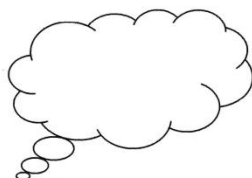
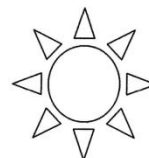
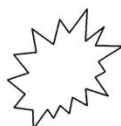
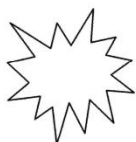
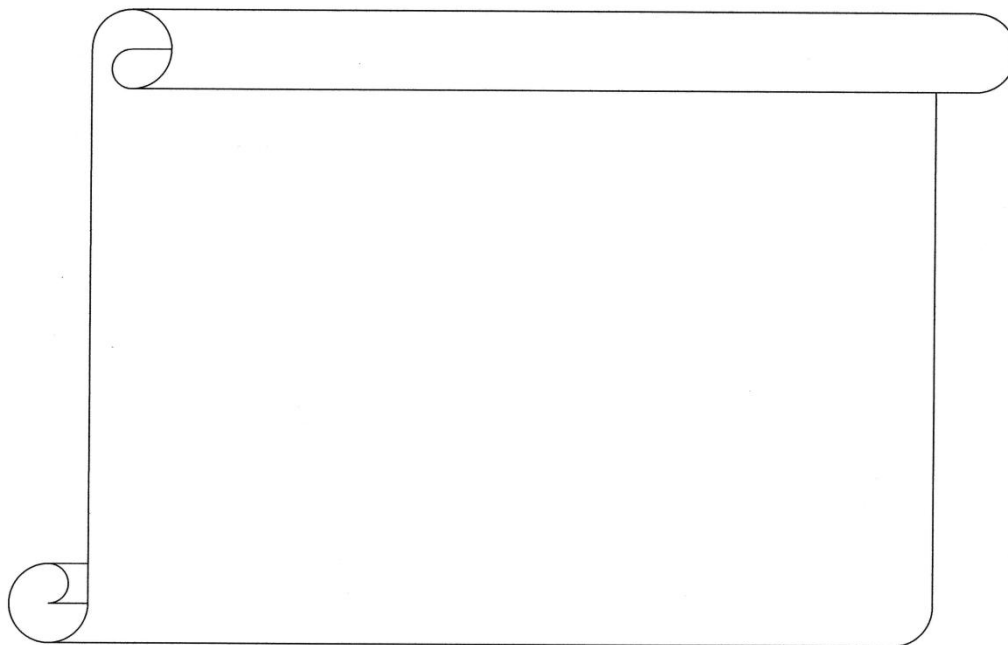
- a) Tři masky čertů
- b) Čtyři masky čertů
- c) Jednu masku čerta
- d) Dvě masky čertů

4. Tatínek s maminkou zapomněli na narozeniny. Co o sobě řekli?

 <p>M a m i n k a</p>	<ul style="list-style-type: none">● To jsem ale balvan● Hlavu mám úplně vymetenou● Popleta popletená bezhlavá● Palice nanicovatá● Jsem ale trdlo● Jsem hlava dubová● Jsem hlava skopová	 <p>T a t í n e k</p>
---	---	---

⁹⁶ GOLDFLAM, Arnošt. *Hledání ztraceného tatínka*. Ilustroval Petra ŠTĚTINOVÁ-GOLDFLAMOVÁ. V Praze: Nakladatelství Andrej Šťastný, 2018. ISBN 978-80-86739-70-0, s. 81.

5. Vytvoř pozvánku na svou oslavu dle své fantazie, můžeš si dolepit.

1. V následujících slovech přečti vždy třetí písmeno. Písmena zapiš a přečti tajenku.

a) pohrát marmeláda voda mšice pinzeta hlad

hrdina. _____

b) potvora statečný natřený vnímat víno přehodila čokoláda

tatínek _____

c) rodiče drogerie děkoval tatínek uhodil vartoval

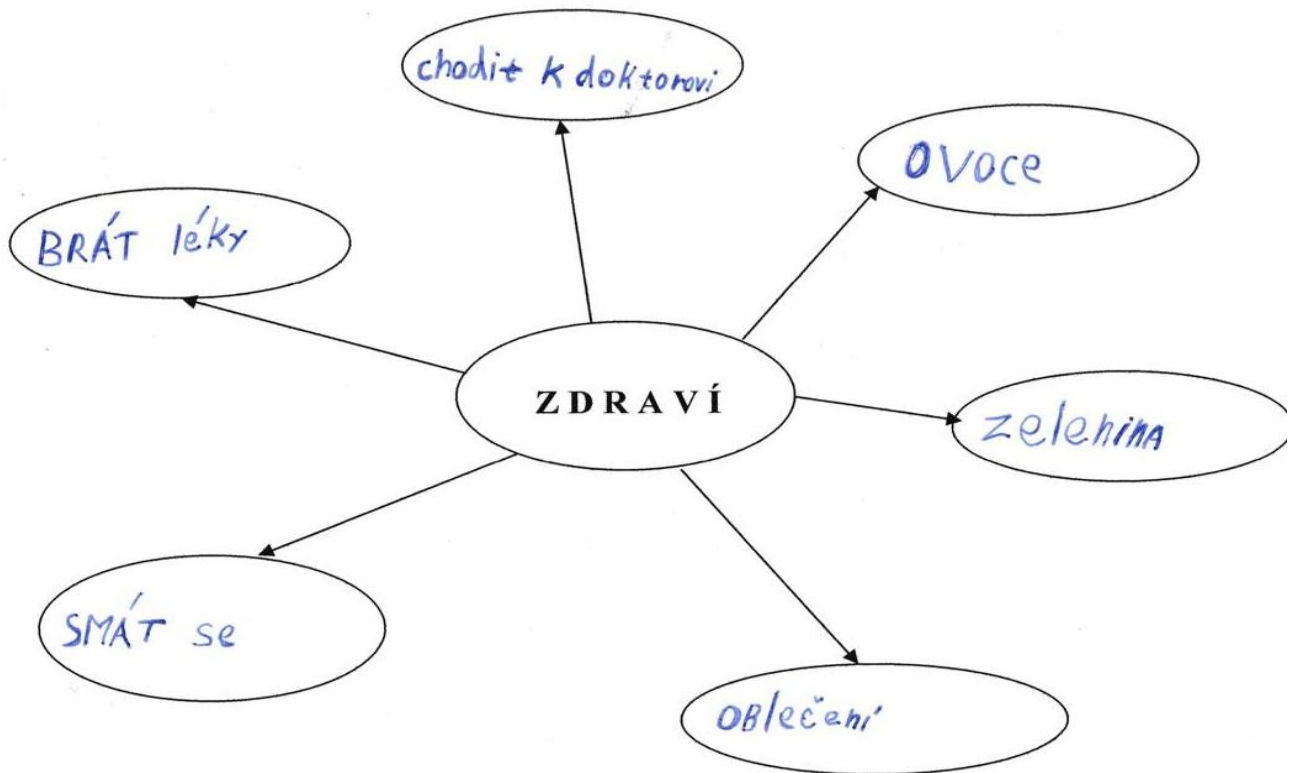
doktor _____

2. Co všechno tatínek použil na záchranu dětí? Podtrhni modrou pastelkou.

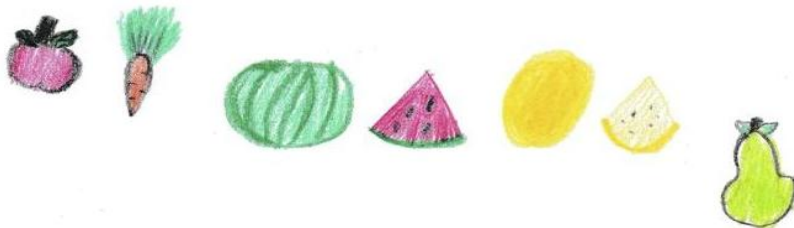
~~cukr~~ ocet mouku marmeládu tvarůžky mléko jogurt víno

pivo kečup hořčice med

3. Napiš, co děláme, abychom byli zdraví.

4. Nakresli ovoce nebo zeleninu, kterou máš rád.

5. Viry a bacily smazali všechny háčky a čárky nad písmenky v básničce
Doplň je.

Vitamíny¹

Když máš málo vitamínů,
jez ovoce a zeleninu.

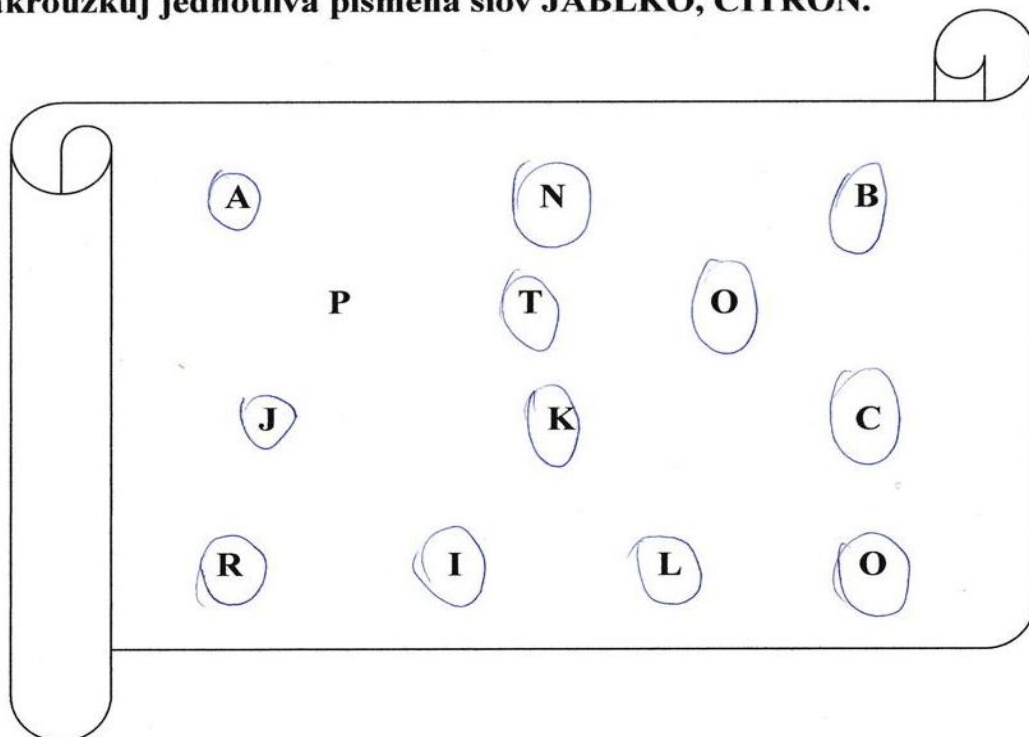
Bacily snadno přemohou,
nemoci na tebe nemohou.

Citron je kyselý, mrkev je sladká.

Kiwi je chlupaté, jablka hladká.

Pětkrát denně malou porci
a budou z nás zdraví borci...

6. Zakroužkuj jednotlivá písmena slov JABLKO, CITRON.

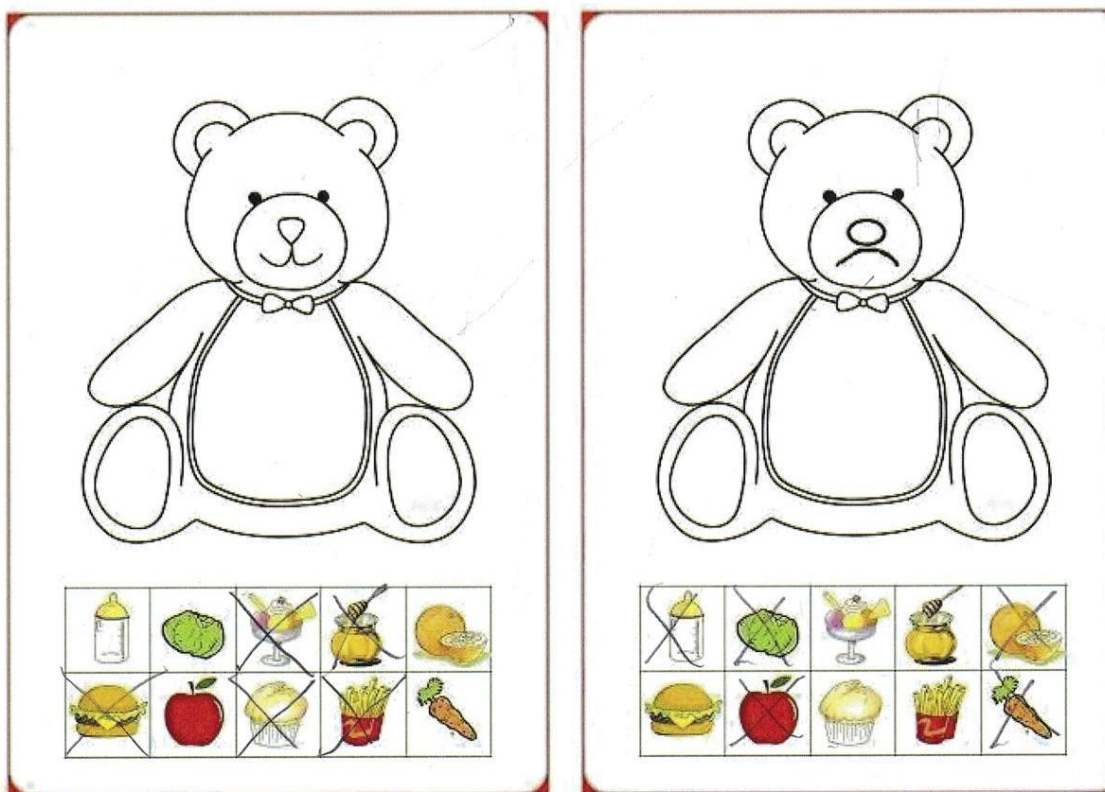
Příloha VII. Ukázka vypracovaného pracovního listu č. 2

OSKAR

1. Napiš, co, nebo kdo tě rozveselí, když jsi nemocný.

HRÁČKA

2. Urči, které jídlo je zdravé a které není.¹

¹ <https://i.pining.com/originals/b5/c5/08/b5c508f12469c3644ed8f4dccc1f202.jpg>

Róza (7) *

3. Viry a bacily dováděly a spojily slova dohromady. Tvým úkolem je slova oddělit čarou. Slova zapiš do řádků.

PREZIDENT VZAL BAREVNOU TUŽKU ZAMYSLEL SE POKOUSAL A POCUMLAL.

prezident, vzal, barevnou, tužku, zamyslel, se,

pokoušel, a, pocumlal

4. Správný postup, jak si mýt ruce. Spoj slova s čísly.

3 Namydlím si ruce	1)
5 Zavřít vodu	2)
1 Pustit vodu u umyvadla	3)
6 Utřít ruce do ručníku	4)
4 Spláchnout mýdlo	5)
2 Vzít si mýdlo	6)

5. V kterém období bývají děti nejvíce nemocné? Správné odpovědi podtrhni modrou.

JARO

LÉTO

PODZIM

ZIMA

6. Nakresli viry a bacily dle své fantazie.

1. Který sport máš nejraději?

STOLNÍ TENIS

2. Vyplň sportovní křížovku.¹

ZIMNÍ S P O R T Y

		1.	S	A	Ň	K	O	V	Á	N	I
2.	Č	E	P	I	C	E					
		3.	H	O	K	E	N				
		4.	B	R	V	S	L	E	N	I	
5.	B	O	T	Y							
		6.	L	Y	Ž	O	V	Á	N	I	

¹ <https://cz.pinterest.com/pin/804807395938163302/>

MELA

3. Podtrhni zelenou barvou letní sporty a žlutou barvou zimní sporty.

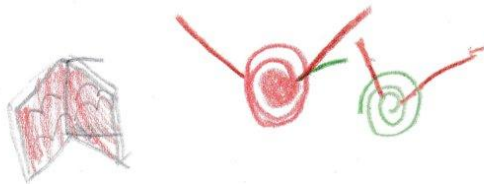
Hokej, plavání, fotbal, lyžování, bruslení, kolo, sáňkování,
skok do písku, hod koulí do dálky

4. Pokud jsi pozorně poslouchal četbu, bude pro tebe jednoduché odpovědět na tyto otázky:

a) Jaké ovoce měl tatínek sebou na stadion? Vyjmenuj alespoň 3.

b) Co měla maminka s sebou na stadionu pro zábavu?

5. Obrázek vybarvi a poté vystříhni a nalep.

Příloha IX. Ukázka vypracovaného pracovního listu č. 4

1. Máte doma nějaké zvířátko? Které?

KOČKA

2. Která zvířata se splašila v zoologické zahradě? Přehod' písmenka a zapiš správně.

a) hda
AAX

d) dýlkorok
KROKODÝL

b) grty
TYGR

e) vacidr
DRACI

c) vel
LEV

d) lons
SLON

3. Kam tatínek uklidil hady? Urči a namaluj.

a) do sklepa

b) do kašny

c) do klece

ISABELLA

4. „Zvířata a jejich děti“

Doplňte k rodičům jejich mláďata.

Domácí zvířata

KOCOUR a KOČKA – KOTĚ

KOHOUT a SLEPICE – KUŘE

OVCE a BERAN – ~~KAZLE~~ JEHNĚ

KRÁVA a BÝK – TELA

KLISNA a HŘEBEC – HRÍBĚ

KACHNA a KAČER – KÁČE

Divoká zvířata

SRNEC a SRNA – SRNČE

JELEN a LAŇ – ~~LAŇ~~ LANĚ

LIŠÁK a LIŠKA – LISŮE

KANEC a BACHYNĚ – ~~PRASE DIVOKÉ~~ SELE

ZAJÍC a ZAJEČICE – ZAJÍČEK

LOS a LOSICE – LOSÁTKO

KOS a KOSICE – KOSÁTKO

T E R É Z K A

5. Kolik vidíš šelem na obrázku z knihy? Zapiš pod obrázek.

Na obrázku je 4 šelem.

¹ GOLDFLAM, Arnošt. *Hledání ztraceného tatínka*. Ilustroval Petra ŠTĚTINOVÁ-GOLDFLAMOVÁ. V Praze: Nakladatelství Andrej Šťastný, 2018. ISBN 978-80-86739-70-0, s. 30.

Abstrakt

STEJSKALOVÁ, Kateřina. *Vybraná literární tvorba pro děti autora A. Goldflama a její využití ve volnočasové výchově ke čtenářství*. České Budějovice. 2024. Bakalářská práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Teologická fakulta. Vedoucí práce doc. PhDr. Helena Zbudilová, Ph.D.

Klíčová slova: Arnošt Goldflam, vybraná tvorba, volnočasová výchova, děti mladšího školního věku, projekt

Cílem bakalářské práce je představení tvorby pro děti současného herce, dramatika, režiséra, pedagoga a spisovatele Arnošta Goldflama a využití vybraných děl ve volnočasové výchově ke čtenářství. V teoretické části bude zachycen životopis, literární tvorba autora a získaná ocenění, rozbor vybraných děl, preferovaný literární žánr, vývojová specifika vybrané cílové skupiny dětí a vybrané metody zvolené pro konkrétní práci s textem. Praktická část bude zaměřena na vytvoření sady metodických a pracovních listů (příp. její ověření v praxi a reflexi).

Abstract

The selected literary works for children by A. Goldflam and their utilization in leisure-time education for reading

Key words: Arnošt Goldflam, selected works, leisure education, children of younger school age, project, methodical sheets, working sheets

The aim of this thesis is to present the work for children of contemporary actor, playwright, director, teacher and writer Arnošt Goldflam and to use selected works in leisure education for reading. The theoretical part will include a biography, literary works of the author including awards won, analysis of selected works, preferred literary genre, developmental specifics for a selected target group of children and selected methods chosen for specific work with texts. The practical part will focus on the creation of a set of methodological and worksheets (or its verification in practice and reflection).